דער
קענעדער איד

Canadian Israelite
The first and only Jewish Weekly in the entire Dominion of Canada
Office: 823 Main St. St.-John 1454

Der Canader Yid
דאס ערשטע און איינציגע וואכענבלאט אין וויניפעג און אין גאנץ קענעדע
אפיס 823 מיין סט. סט.-דזשאן 1454

Vol. III. No. 3. Winnipeg, Thursday, January 18th, 1912. Price Two Cents
וויניפעג, דאנערשטאג, כ"ח טבת, תרע"ב.

בעפעלקערונג פון וויניפעג 227,339

די הענדערסאן דירעקטארי, וועלכע איז נעכטען ערשינען ציינט אז אין וויניפעג און געגענד געפינען זיך 227,339 איינוואהנער. די בעפעלקערונג ווערט צוטהיילט איז פאלגענדע ציפערען: וויניפעג אליין 173 טויזענד; נארטוועסט און נארט פון דער שטאדט 9,300; וועסט און סאוט לימיט 15 טויזענד; איסט און סאוט לימיט 7000 און אין סט. באָניפיים 23,000.

יעצט קען מען זעהען גענוג בולט דאס פאלשקייט אין די ציפערען פונ'ם צענזוס וועלכער האט געציינט דאס וויניפעג פערמאגט קוים עטוואס מעהר פון 135 טויזענד.

אין פעדעראלען פארלאמענט.

דינסטאג איז פארגעקומען א גרויסע דעבאטע צווישען סער ווילפריד לוריער און פרעמיער בארדען וועגען א ביל וואס איז אריינגעטראגען געווארען פון די קאנסערוואטיווען צו אפאינטען א קאמיטע וואס זאל אונטערזוכען יעדען דעפארטמענט פון דער רעגיערונג, און צי איז אלעס ביז יעצט ריכטיג געפיהרט געווארען. די יעצטיגע ליבעראלע אפאזיציע האט געפאדערט אז פון איהרע מיטגליעדער זאל אפאינטעט ווערען די קאמיטע. א רעזאלוציאן איז אריינגעבראכט אז יעדער בעאמטער וואס וועט גערופען ווערען צו אן פערהער פאר דער קאמיטע זאל האבען דאס רעכט אנשטעלען א לאיער. ביידע זיינען פארלויפיג ניט אנגענומען געווארען. די דעבאטע איז געווען זעהר א היציגע. לאריער האט בעשולדיגט פרעמיער בארדען אין ביטען זיינע פרינציפען און זיינע הבטחות צום פאלק איידער ער איז ערוועהלט געווארען, ווייל מיט א יאהר צוריק, ווען די ליבעראלע רעגיערונג איז געווען אין קראפט האט בארדען געפאדערט א פערטרעטונג פון דער אונטערזוכונגס קאמיטע פון דער מינאריטי, און יעצט וויל ער ניט הערען פון דער זעלבער פאדערונג פון דער יעצטיגער מינאריטי

אימיגראציאן נאך קענעדא פאר 9 מאנאט

פון 1-טען אפריל ביז דעם 1-טען יאנואר 1912 זיינען נאך קענעדא אנגעקומען 292,516 אימיגראנטען. פון דיזע זיינען 185,151 מענשען אנגעקומען פון אייראפא, און 107,365 מענשען פון די פעראייניגטען שטאאטען. פאריגעס יאהר איז די איינוואנדערונג געווען קלענער. פון אייראפא זיינען אנגעקומען פאריגעס יאהר 155,524 מענשען נאך קענעדא, און 97,702 מענשען פון די פעראייניגטע שטאאטען. היינטיגעס יאהר האט זיך די איינוואנדערונג פערגרעסערט אויף 16 פראצענט.

צוריק נאך נויארק צום טרייעל.

טשארל ראז, וואס האט לעצטען מארטש בע'גנב'עט א נויארקער פירמא אויף 87 טויזענד דאלאר אין ווערטה פאפירען און באנדס, איז די לעצטע וואך מיט דער בעגלייטונג פון ליוטענאנט לעע, פון דער נויארקער פאליציי אבגעשיקט געווארען צוריק קיין נויארק צום טרייעל.

טשארל ראז איז מיט 10 טעג צוריק אויסגעפונען געווארען און ארעסטירט געווארען דא אין וויניפעג נאך א לאנגען ארומזוכען איהם. ער איז שוין פיעל מאל געזעסען אין פריזאן פאר פערשידענע גניבות און רויבערייען, צוריק מיט איניגע וואכען איז ער אויך געווען ארעסטירט אין דייטשלאנד.

אטענטאט אויפ'ן פרעמיער יואן שיקא פון כינא.

ווי א לעצטער קייבעל מעלדעט פון כינא איז א באמבע געווארפען געווארען אויפ'ן פרעמיער יואן שיקיי, ווען ער האט אין זיין קארעטע זיך געוואלט אריינזעצען. געטראפען האט אבער די באמבע 2 סאלדאטען און די פערד זיינען אויף שטיקלעך צוריסען געווארען. נאך היינטיגע וואך דענקט מען וועט די קייזערליכע פאמיליע אנטלויפען פון פעקין, ווייל זיי האבען יעצט אויפגעגעבען די האפנונג צו רעטען דעם טראהן פאר דער מאנדזשו דינאסטיע.

קענעדער תבואה אינ'ם יאהר 1911.

דער צענזוס דעפארטעמענט אין אטאווא האט ארויסגעגעבען א בעריכט פון דער צאהל תבואה וואס קענעדא האט היינטיגעס יאהר פראדוצירט. תבואה איז געווען 215,851,000 בושעל און בעטרעפט פון א סומע פון 138 מיליאן 567,000 דאלאר. קארגע 33 מיליאן אקער לאנד זיינען היינטיגס יאהר בעארבייט געווארען אין קענעדא און די ווערטה פון דיזער אויסגעארבייטער ערד איז 565,712,000 דאלאר. ווייץ אליין האבען די דריי פראווינצען מאניטאבא, אלבערטא, און סעסקעטשעוואן ארויסגעגעבען היינטיגס יאהר 194 מיליאן בושעל.

וואס איז אייער מיינונג?

מר. ס. הארט גרין, מעמבער אף פארלאמענט, האט היינטיגע וואך צושיקט בריעף אין דער נארד ענד און וועלכע ער פרעגט אן ביי יעדען טעלעפאן סובסקרייבער וואס זיין מיינונג איז וועגען די נייע פערגרעסערטע רייטס וואס די קאמפאני געהט איינפיהרען.

אין זיין בריעף שרייבט מר. גרין אז אזוי ווי דיזע פראגע וועט פארקומען בעפאר די לייגדזשיסלייטשור בעת די סעשאנס נעקסטען מאנאט, וויל ער, אלס פארשטעהער פון די פארעיינערס, וויסען צי איז די נארד ענד צופריעדען מיט דאס העכערען די רייטס, און דיזע ענטפערס וועט ער פארברענגען אין פארלאמענט.

עס איז פערשפארט צו זאגען דאס כמעט יעדער וואס האט א טעלעפאן אין הויז און יעדער וואס האט אין זיינען געהאט אמאל צו ווערען א טעלעפאן סובסקרייבער, אדער אפילו פריוואטע מענשען וויסען אויך וואס פאר א רויבעריי די נייע רייטס זיינען פאר יעדען ביזנעס מאן און יעדער וועט מסתמא אזא מיינונג ארויסזאגען און דיזע מיינונג אבשיקען צו מר. גרין.

די רעגיערונג אונטערברעכט די ארבייט פון נייעם קאנאל

אין אטאווא איז ביי דער רעגיערונג דורכגעגאנגען א ביל צו אבשטעלען אינגאנצען די ארבייט פון גראבען דעם נייעם ניומארקעט קאנאל וואס איז געגראבען געווארען פון שטעדטיל ניומארקעט צו סימקאע לייק. די אורזאכע וואס די יעצטיגע רעגיערונג גיט אן, איז, נאך דעם רעפארט פון מר. פראנק קאקראן, דער ריילראוד מיניסטער, וועלכער קריטיקירט שארף די פריהערדיגע ליבעראלע רעגיערונג וואס האט אנגעפאנגען דיזע ארבייט. דיזער קאנאל וועט, וועט לויט קאקראנס מיינונג, ברענגען קיינע נוצען אלס וועג פאר שיפען.

די ארבייט פון דיזען קאנאל איז נאך אנגעפאנגען געווארען אין יאהר 1906 און קאסט שוין אריבער א האלבען מיליאן דאלאר. אין גאנצען האט די פערענדיגונג פון דיזען קאנאל בעדארפט קאסטען מעהר מיט 600 טויזענד דאל.

מאנגעל אין מילך אין מאניטאבא.

דינסטאג איז אפאינטעט געווארען אין סיטי האל א קאמיטע צו אונטערזוכען די אורזאכען ווארום עס פעהלט או'ס מילך פאר פראווינץ מאניטאבא, און יעדער איינער וואס אינטערעסירט זיך מיט מילך ביזנעס איז געבעטען צו אטענדען די מיטינגען וואס וועלען אין גיכען אבגעהאלטען ווערען פון דער קאמיטע און ארויסזאגען זייערע מיינונגען, פראפעסאר בלעק און נאך גרויסע פארמערס וועלען אנוועזענד זיין ביי די מיטינגען צו געבען פערשידענע עצות.

אידישע שווארץ מאה'ניקעס.

אין דעם ווארשויער „פריינד" לעזען מיר א אינטערעסאנט שטיקעל נייעס:

אין פאלטאווא האבען זיך די רוסישע נאציאנאליסטען און שווארצע מאות צוקריגט צווישען זיך, און ווען גנבים קריגען זיך דערוואוסט מען זיך סודות און אויך דא האט מען זיך דערוואוסט אז צווישען די אנפיהרער פון די שווארץ מאה'ניקעס און נאציאנאליסטען געפינען זיך אויך — אידען. איינער שטיינגעלמייער איז א רעדאקטאר פון א חוליגאניש בלאט „פאלטאווסקי וועסטניק" און דער צווייטער (א געוועזענער רעוואלוציאנער) גראסמאן, איז רעדאקטאר פון א צווייטען חוליגאנסקי בלעטיל „פאלטאווסקי וויעדאמאסטי" צו זיי נאך איין „אידעל" מיט'ן נאמען האלפערן.

פרויען „זיעגען".

ביי א דעבאטע וואס איז לעצטען זונטאג פארגעקומען ביי די היברו יאנג מענס קלאב וועגען פרויען שטימרעכט, האט דער צד וואס האט פערטהיידיגט פרויען שטימרעכט „געזיעגט". מיסס בערע און מיסס וואדלינגער זיינען געוועזען דאפיר און מר. מר. שטיין און מר. גאן נעגען פרויען שטימרעכט. די דזשאדזשעס זיינען געוועזען מיסעס דר. בערקאוויטש, מר. אייזיק און מיסעס אבראמאוויטש.

א נייע טהעאטער קאמפאני.

ווי דער מענעדזשער פון קווינס טהעאטער, מר. ב. שעפס, גיט אונז איבער וועט אין גיכען קומען קיין וויניפעג נאר א גרויסארטיגע טהעאטער קאמפאניע. צוויי סטארס זיינען שוין אפילו בעוואוסט, אבער מען וויל זיי האלטען אין געהיים ביז עס וועלען בעוואוסט ווערען די נעמען פון די אנדערע ארטיסטען. צווישען דער קאמפאני וועט אויך זיין א בעריהמטע פרימאדאנא.

מאנטעפיארי קלוב אין וויניפעג.

א נייער אידישער קלוב האט זיך געגרינדעט וואס וועט טראגען דעם נאמען „מאנטעפיארי קלוב".

די מעמבערס זיינען יונגע לייט וועמענס צוועק עס וועט זיין צו בילדען די אידישע מאסען.

40 מיליאן פאסאזשירען אין די היגע קארס

נאך א סטייטמענט וואס די וויניפעג סטריט ריילוואי האט דיזע טעג ארויסגעגעבען, האבען די וויניפעגער סטריט קארס געפיהרט פאר דעם לעצטען יאהר 40 מיליאן פאסאזשירען ניט אריינרעכענדיג די פערשידענע ארבייטער פון דער קאמפאניע. אין יאהר 1910 זיינען מיט דער סטריט קאר געפאהרען בלויז קארגע 9 מיליאן פאסאזשירען.

איינגענומען האט די קאמפאניע איין מיליאן מיט 634 טויזענד דאלאר. פון דעם געהט אראב אין דער היגער שטאדט רעגיערונג 5 פראצענט ד. ה. $81,700.98

נעקסטען זונטאג אבענד וועט פארקומען א קאנצערט און ליטעראַרישער אבענד פון די „יאנג פראגרעס קלאב" אין מעגנוס האל. עס וועלען אויפגעפיהרט ווערען איין אקטערס און עס וועלען דעקלאמירט און פארגעלעזען ווערען איניגע ליטעראַרישע זאכען.

ביים פעראיין „אידישע יוגענד".

זונטאג דעם 21טען יאנואר אום 7 אבענד וועט געהאלטען ווערען א מיטינג אין קווינס האל. חבר טשערניאק וועט פארלעזען „נאציאנאל פאעטישע ווידערגעבורט פון דער רעליגיאן" פון דר. ה. זשיטלאווסקי. מיטגליעדער ווערען אנגענומען אויף די מיטינגען ווי אויך ביים סעקרעטאר אין 581 סעלקירק עוו. ה. זעלצענקא, סעק.

די סט. דזשאהן און די קעלווין טעכניקאל שולעס וועלען ערעפענט ווערען ניט פריהער בעפאר 1טען סעפטעמבער

דאבעל רעלסען קיין וואנקאווער.

פ. א. פארעל, אנגעשטעלט ביי דער סי פי אר, האט אין מאנטרעאל ערקלעהרט אז אזוי גיך ווי נעלט וועט זיין, וועט מען זיך נעהמען בויען נאך א רעלס פון בראנדאן נאך וואנקאווער. יעצט איז מעהר ניט פאראן ווי איין רעלס ער האט אויך ערקלעהרט אז דאס בויען פון פאנאמא קאנאל האט פאר קענעדא א גרויסע בעדייטונג, און עס וועט ניט נעהמען לאנג און שיפען וועלען געהען פון וואנקאווער נאך ליווערפאל דורך דעם פאנאמא קאנאל.

אין ענגלאנד געהט אהן א בעוועגונג צווישען די דארטיגע פראמינענטע אידען אויף צו גרינדען אן אגריקולטור שולע אויף צו לערנען אידישע יונגע לייט ערד ארבייט.

א באראנעסע מיט'ן נאמען דע קופריני, איינע פון די גרעסטע אריסטאקראטקעס אין פראנקרייך איז פערמשפט געווארען צום טויט דורך גילאטינע פאר אנגרייפען איהר זוהן צו טויטען איהר מאן.

די דייטשע סאציאליסטען האבען פיי די לעצטע וואהלען נעהאט א נעוואלדיגען זיעג זיי האבען דערווייל געוואונען 63 סיטס, אבער ביז די שטיך וואהלען וועלען זיך ענדיגען וועט זיי צוקומען נאך עטליכע סיטס.

א אידישער יונגערמאן, אליהו שאל, אין יאנקערס, נויארק, וועט אין גיכען בעשאפען אן אויטאמאביל וואס וועט — לויט ער פערשפרעכט — זיין אן אמת'ר תענוג פאר קבצנים, דען ער וועט קאסטען זעהר בילנג, אזוי אז אויך נאש בראט וועט זיך קענען פערגינען צו כאפען א שפאציער מיט אן אויטאמאביל.

געדענקט

ווען איהר בעשליסט זיך צו אינשורען אז

דיא גרייט וועסט לייף אשורענס קא.

מאכט די גרעסטע ביזנעס אין קענעדא, ווייל זיי געבען די בעסטע ליבעראלע פאליסיס און די קלענסטע אויסצאהלונגען און צאהלט צו די פאליסי האלדערס די גרעסטע פראפיטען איידער יעטוועדער קאמפאני וואס מאכט ביזנעס אין קענעדא.

און ווידער ווייל זי צאהלט אלע קליימס אמשנעלסטען.

איידער איהר שרייבט אונטער אן אפליקיישאן פאר לייף אינשורענס אירגענד וואו, קריגט אונזערע רייטס און זעהט אונזער פאליסי.

א טעלעפאן מעסעדזש צו מיין 4018 אדער א פאסט קארד געשריבען אין ענגליש, אידיש אדער רוסיש וועט ברענגען צו אייך איינעם פון אונזערע אגענטען אין יעדער צייט וועלכער וועט אייך ערקלעהרען און געבען אלע אינפארמיישאנס וואס איהר פערלאנגט וועגען לייף אינשורענס. אדער נאך בעסער קומט אין אפיס צו:

א. ה. אראנאוויטש, סיטי אגענט.

101 באן אקארד בלאק טעלעפאן מיין 4018

מעדיקאל עקזאמענער איז דר. בערקאוויטש, 360 סעלקירק.

ל. סאלאדאף עלעקטרישן

בעראטהונג פאר פאוער און עלעקטריק. פהאנס, בעלס און אלארמס איינגעפיקסט.

פהאן סט. דזשאן 1958
רעז. פהאן סט. דזשאן 1603
אפיס 522 סעלקירק עוו. רעז. 526 סעלקירק.

איבערראשענדעס

סעמועל לאוב אנשטאט אייזיקאוויטש

דער בעוואוסטער **אייזיקאוויטש רעסטאראנט** וועלכער רופט זיך אונטער דעם נאמען

יוראפען קאמערשל רעסטאראנט

איז איבערגעגאנגען אונטער א נייע מענעדזשמענט וואו פרישע, געזונדע און בעכמע מאכלים ווערען סערווירט ספעציעל מאכען מיר בעקאנט ריידענדע, דאס זיי קענען קריגען צו יעדער צייט בעקוועמע, ליכטיגע צימערען פאר א גאנץ בילינען פרייז.

מיט אכטונג **סעמועל לאוב**

34 Martha St. Phone Main 4750

ווער עס איז הונגעריג געהט אוועק זאט פון

ווארשויער רעסטאראנט

55 מארטהא סטריט

פהאן מיין 8451 ד. ליוויי, פראפ.

פערלאנגט א דרייווער. מוז זיין בעקאנט אין שטאדט. סטעדי ארבייט. גוטע ווידזשעס צו א ריכטיגען ארבייטסוויליגען מענשען. זיך ווענדען אין אפיס ביז 8 אוהראב. **מאניטאבא ליקער סטאר** 248 לאגאן עוו.

ALLOWAY & CHAMPION, BANKERS & BROKERS

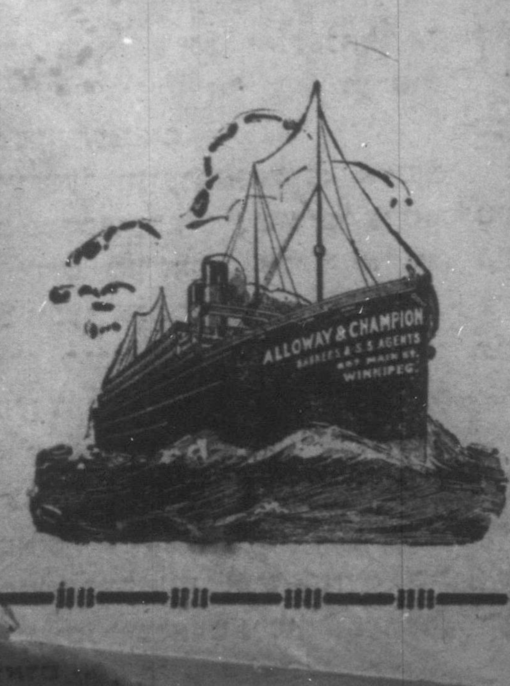

אויב איהר דענקט אהיים צו פאהרען!

עס מאכט ניט אויס מיט וועלכער שיף, מיר קענען אייך צופרידענשטעלען. מיר זענען אגענטען פאר די גרעסטע און בעסטע שנעלשיף קאמפאניעס. אונזערע אידישע בעאמטע שטעלען זיך גערן צו אייער דינסט און וועלען אייך געבען אלע אויסקינפטע וועגען אייער רייזע.

מיר האלטען שטענדיג אין אונזערע קאסע אין גרויסע סומע רוססישע, עסטרייכישע און פרעמדע געלדער וועלכע מיר פערקויפען צו די מעסיגסטע פרייזען. מיר שיקען געלד שנעל און זיכער איבער דער גאנצער וועלט.

אללאוועי און טשאמפיאן

667 MAIN STREET

קיין אורזאכע

איהר האט ניט קיין אורזאכע ווארום איהר זאלט ניט נוצען מר. נ. סעגאל'ס ברויט. דאס איז די איינציגע אידישע בעקעריי וואו אלעס ווערט געמאכט אויף דעם ריינסטען אופן פון דעם בעסטען מעהל, און יעדער צייט קענט איהר אליין אריינקומען און זעהען ווי מר. סעגאל גיט זיך די מיה אז דאס ריינקייט ביים באקען זאל אפגעהיט ווערען און דאס מעהל וואס ער קויפט זאל זיין פון דאס בעסטע און שעהנסטע פרישע און גוט געפאקענע חלות אדער ברויט קריגט איהר צו יעדער צייט. פרובירט איינמאל און איהר וועט בלייבען א שטענדיגער קונה ביי

N. SEGAL
510 Selkirk Ave.

איך מאך בעקאנט צו אלע וויניפעגער אידען אז איך האב ערהאלטען פערשידענע

40 פערד

קליינע און גרויסע

און פערקויף פערד מיט דער בעסטער גאראנטי און סאטיספעקשאן, ביז נאך 24 שעה אויב איהר געפינט א חסרון אין דעם פערד, נעהם איך איהם צוריק. מיין סטייבעל איז אין 536 קינג סטריט, קאר. פלארא עוועניו.

וועסטערן עקסטשענדזש ישראל לעווין

רעזידענס טעלעפאן סט. דזשאהן 1848

שבת אויבס.

שפילקעס

פון תבחור הועצער.

מתרסיך ומתריבך סמך יצאו — מיר זאגען עס אקעגען קאפיטאן דרייפוס. פון גוי'אישע הענט האט ער זיך ארויס געדרעהט, אבער קוים האט מען איהם אריינגעכאפט אין א אידישען טהעאטער... אוי, האט מען איהם צובוטשערט! א גאטס רחמנות!

· ·

עס וואלט געוועזן ניט מעהר ווי רעכט אז אנשטאט „דריי—פוס" זאל מען אנרופען די פיעסא „דריי—הענט—און—פיס—און—לייב—און—לעבען"...

· ·

די מאדאם שעהנגאלד האט זיך אין דער פיעסא „קאפיטאן דרייפוס" זעהר אויסגעצייכענט אין די מאמענטען ווען — זי האט גענומען די פרעזענטען...

· ·

כוף גנב לתליה — ענדליך ווערען מיר פון די אקטיארען דאך פטור.

· ·

מר. פראסאוו! בלאפט ניט דעם עולם. זאגט איהר א פ א א ר ווערטער דארף עס זיין „ריכטיג א פאאר, אבער ניט נודיען אויף א גאנצען האלבען קאלום.

· ·

מר. ריטשמאן אלס א סיגנעלמאן וויל אונז מיט זיינע ארטיקלען איבער „סיגנעל טעקס" אויפווייזען אז „סיגנעל" איז גוט.

פערשפארט אייער מיה, מיר זיינען מיט אייך ניט איינשטימיג.

· ·

צי נאציאנאל ראדיקאלע, צי נייע פאלקס שולע, אבער א י ד י ש דארף מען דאך קענען...

· ·

אין נויארק איז געשטארבען א איד 104 יאהר אלט.

מיר שטעלען זיך פאר וויפיעל מאל אט דער איד האט דאס געהערט דעם ווארט „שיני" פון די נויארקער לויפער.

· ·

כאטש אויף די עלטערע יאהרען איז דעם פערשטארבענעם בעשערט געוועזן צו לעבען רוהיג.

זיין פרוי איז געשטארבען מיט 20 יאהר צוריק.

· ·

ווי די צייטונגען מעלדען, פאהרט מארגאן שוסטער צוריק אין די סטייטס דורך רוסלאנד.

א שוסטער בלייבט א שוסטער. קיין שעהנערען וועג האט ער זיך ניט געקענט אויסקלייבען...

· ·

טשודנע אידלעך די וויניפעגער. ווי מען האט נור ארויסגעשיקט א קאלעקטאר צו די סובסקרייבערס, קלאגען זיך אלע אז זיי קריגען ניט די צייטונג...

ז. פראסאו'ס אנטיקלעך.

איינעם האט געפלאגט דאס געוויסען צוליעב דער בעהויפטונג אז מענשען שטאמען אב פון מאנקים, האט ער אנגעפרעגט דעם אלוויסענדען „פארווערטס" צי איז עס ריכטיג.

דער „פארווערטס" האט געענטפערט: „אז דארווין האט ניט געמיינט דאס מענשען שטאמען אב פון מאנקים, נור אז מענשען און מאנקים שטאמען פון איין און דעם זעלבען מין, ד. ה. אין אנדערע ווערטער — אז די מענשען, אי די מאנקים שטאמען פון א מוטער מאנקי.

· ·

א סצענע אין דער נאהענטער צוקונפט.

מיסעס: [צום פעדלער] גיט מיר נור פרישע אייער!

פעדלער: געוויס פרישע! טוכלע און פוילע אייער זיינען יעצט דאפל טהייער, ווייל סקלאווערס אנטי פאליטיק ארגאניזאציאן האט געארדערט טויזענד דאזען פון זיי צוליעב א פאליטישען מיטינג.

· ·

בעריל: דו ווייסט, שמעריל, אז סקלאווער און זאלצמאן האבען אריינגעשיקט א ביל אין פארלאמענט דאס מ'זאל פאסען א געזעץ אז מעמבערס, וועלכע זיינען עלעקטעד דורך דער הילף פון געקויפטע וואוטס זאלען גע-פסל'ט ווערען.

שמעריל: נו?

בעריל: נו, איז דער ביל דורכגעפאלען

שמעריל: ווארום?

בעריל: ווייל די מאדזשאריטי מעמבערס דענקען לויפען א צווייטען מאל.

דער פאליטישער כשר טאנץ.

(פערצייכענט פון אונזער רעפארטער אין די קווינס)

פון א כיטראק.

ווען מיר האבען געקוקט אויף אונזער נעקסט-דאריגען שכן, מר. סקלאווער, אנומעלטען זונטאג אויף די ברעטער פון די „קווינס", האבען מיר אויסגעשריען מיט אונזער גאנצען כח: יע, דאס איז ער! רעוו. מאסליאנסקי מיט די ביינער! דזשאסט אזא טאנצען און אזא מימיק!

נור אז ער האט זיך צורעדט וועגען „פוילע" אייער און פעטע „לאצען", האבען מיר זיך געוואונדערט וואס אזא העק ווי פאריז זאל ארויסגעבען אזא גרויסען פאליטישען גאון!...

· ·

א וועה געשריי.

פון דר. זשיטלאווסקי צו די חברים פון „איד. יוגענד"

גזלנים! מע-דער! דזשעהובניקעס! וואס האט איהר זיך אנגעזעצט אויף מיין קאפ? וואס צופוטשערט איהר מיין „פאעטישע ווידערלעבונג פון דער אידישער רעליגיאן?"... וואס חבר, ווען חבר — וואס פאר א חבר בין איך מיט אייך? נייע חברים אין אמעריקא!... איהר האט קארג איינגענע גדולים? טשעפעט אייך צו ר' ברוך'לען, צי שמעלניצקי'ן, צי אסאווסקי'ן!... איך בין דען א י י ן דר. אויף דער וועלט?! איהר ווילט א לעקטשור — אלרייט! וואס, אייער דרייער איז קיין דרייער ניט?... וואס האט איהר צו מיר?!... וואס?!...

מיט שוים אויף די ליפען אייער

דר. חיים זשיטלאווסקי.

ער: איך גלויב אז איהר פרויען פערברענגט אייער האלבען לעבענסצייט פאר דער גלאז [שפיגעל].

זי: און איהר מענער — א האלבען לעבען הינטער דער גלאז.

[illegible] משל'עך און מאדערנע בעגריפע.

פון אן ענציקלאפעדיסט.

(פארטזעצונג).

זולל וסובא: איינער וואס כאפט אן איבעריגע ביסען און מוז דערנאך פאסטען תעניתים.

זיידענער יונגערמאנטשיק: איינער וואס פערשפרעכט זיין שווינער צו זאגען קדיש נאך איהר, אבי זי זאל זיך וואס ניכער אפטראגען.

חרם דרבנו גרשם: א פערבאט צו האבען צוויי ווייבער אויף אמאל, אבער צו איינע אין יעדע גרעסערע שטאדט — [illegible]טהיבא תיתא.

„[illegible] איז מאגעי": אמעריקא'ס [illegible]ירעסטע חכמה, וואס אויף אונזער לשון [illegible]עטעט: „שלאפט ניכער, פעטער, [illegible] אויף אייער בעט".

יין נסך: אז א גוי כאפט זיך צו צו אייער באטעל וויין — איז עס יין נסך, אהן שאלות.

כל בו'ניק: א מאדערנער שרייבער.

לא תחמוד: דיר זאל זיך ניט חלום'ען קיין ווייסער בער.

לא תגנוב: דו זאלסט זיך ניט אבגעבען מיט קליינע גנבות.

מתן בסתר: א מתנה וואס איין אקטיאר גיט דעם צווייטען צו זיין בענעפיט אלס לעסאן צום האכגעשעצטען פובליקום ווי צו נוהג זיין זיך ביי א בענעפיט.

נגע צרעת: א פראפעסיאנעלער סקעב

סקעב: איינעם וועמען פאליציי פערהיט מ'זאל איהם ניט „הייהלען" דעם קאפ.

סופלאר: איינער וואס דעליווערט רעדע-שטאף פאר אקטיארען.

(פארטזעצונג קומט)

וועגן דעם ארטיקעל „אידישע יוגענד" און ערציהונג

ווערטהער רעדאקטאר!

אויפמערקזאם איבערלעזענדיג אייער ארטיקעל „די פעראיין אידישע יוגענד און ערציהונג" פערשטעה איך אז איהר זייט ניט געגען העברעאיש פרינציפיעל, נור ווייל יעצט לערענט מען די קינדער זעהר ווענינ די העבראישע שפראך. וואלט למשל אונזער לאגע אדער די איינארדנונג געוועזן אנדערש אזוי אז דאס קינד זאל האבען א סביבה וואו העברעאיש זאל זיין די הערשערין, וואו ער זאל מעהר קענען אבגעבען צייט אין סקוהל, אין חדר צי אין שולע דאן, פערשטעה איך, וואלט דאך קיינעם ניט געקענט איינפאלען אזא משוגעת צו פאדערן אז מען זאל אנפאנגען לערנען אידיש אנשטאט העברעאיש.

עס פערשטעהט זיך אז נאכדעם ווי מען טהוט זיך א קוק אום דאס עס וואקסט אויף א דור וואס ווייס אבסאלוט גאר ניט פון אידישקייט; ווי א יונגעל פון 12—15 יאהר קען קוים אבדראפען א בלעטיל עברי; — ווי א 15 יעהריגער באי ווייס ניט פאר וואס חנוכה און פאר וואס פורים; — ווי א היבשער בחור ווייס ניט ווען און ווי אזוי אידען זיינען געוועזן אין גלות און ווי אזוי זיי זיינען צוגעקומען צו זייער לאגע — זעהענדיג אזעלכע עמי הארצים, ערצויגען אין די יעצטיגע חדרים-מתוקנים — אויב ניט מסוכנים — זעהענדיג אזא'ן אומגליק צווישען דעם עם הספר, זוכט מען תירוצים. עס שטעהט דאך ניט אן אז מיר, מיוחסים, זאלען האבען אזעלכע קדיש'ים אזעלכע „בנים". נון, האט איהר א תירוץ — העברעאיש, ד. ה. אין די 2 שטונדען וואס דאס קינד האט צייט אבצוגעבען פאר אידישע למודים, פערנעהמט ער זיך גאר מיט א שפראך ערלערנען וועלכע מוז ביי איהם אין משך פון יאהרען פערגעסען ווערען און דערפאר ניט איהר די רפואה באלד נאך דער מכה — אידיש.

איהר זעהט, איך בין גאנץ טאלעראנט צו אייך. איך בעמיהע זיך אייך גרינדליך צו פערשטעהן און רעספעקטיר אייער אידעע, ווייל איך ווייס אז אייך און אייער גלייכען טהוט וועה דאס הארץ זעהענדיג דעם מארק מיט גראבע יונגען און דעם גרויסען „מארק" מיט עמי ארצים וואס וועלען אונטערוואקסען בקרוב און וואס וועלען זיין די פירות פון יעצטיגע חדרים און יעצטיגע תלמוד תורות.

אלזא איך פערשטעה אייך. אבער איך פערשטעה אויך דאס איהר ווייסט אז א יונגעל וואס פערלאזט דאס יעצטיגע חדר, ער געהט ארויס — לאמיר צוגעבען — מיט קוים עברי, פונדעסטוועגען וועט עס נעהמען בלויז 2—3 וואכען ער זאל ווערען א פאלקאמענער אידישיסט, ער וועט אין 2 וואכען קאנקען א בלאט „קענעדער איד" אדער א בלאט אידישע געשיכטע, אז א רויך וועט געהן. און דאס גיט איהר דאך צו אז אבי ער וועט קענען לעזען אידיש וועט ער שוין לעזען היסטאריע, אידישע שריפטשטעלער, ער זאל ח"ו ניט פערפעהלען צו וויסען אז מיר האבען א אידישע קולטור וואס הויבט זיך אן מיט סקיצען שרייבער און ענדיגט זיך מיט ליעדעל מאכערס; אז מיר האבען א אידישע פרעסע וואס גנב'עט פרעמדע ארטיקלען און שרייבט אפילו די נעמען פון די פערפאסער ניט אונטער און פון וואנען זיי קומען בוודאי ניט — נאטירליך דאס אידישע יונגעל מוז עס וויסען — איך גיב עס צו — און זאל ער זעהען אונזער אידיש גייסטיגען דלות.

אבער עס פרעגט זיך צי וועט א אידישיסטיש יונגעל כאטש — נו, ניט געלאכט — כאטש קענען אפילו מאכען אן המוציא איבער דער תורה? צי וואס וועט איהר טהאן מיט די מסודות מיט דער געשריבענער — אויף פארמעט — תורה? זאל זי א אידישיסט יונגעל שוין גאר ניט אנזעהען?

איך מיין אז אידער אונזערע קינדער אינגאנצען אבצורייסען פון העברעאיש וואלט אפשר גלייכער געוועזן אז די העברעאישע סקוהלס זאלען מאדעפיצירט ווערען; — פעהיגערע מלמדים, לייכטערע מעטהאדען, לופטיגע רומס א. ד. ג. נור ווען מען זעהט אז א קינד דארף באלד פערלאזען די סקוהל און ער וועט ארויס בשן ועין ד. ה. אי אהן העברעאיש אי אהן אידיש, זאל מען אזעלכען אריינגעבען אין א בעזאנדער אבטהיילונג, טאקע אין דערזעלבער ת"ת, אדער חדר, און איהם פון דארטען ארויסלאזען כאטש מיט אידישער עברי.

אט דאס איז מיין מיינונג איך וואלט דאנקבאר געוועזן ווען מען וואלט מיר אויפווייזען אז איך בין אומגערעכט.

מיט אכטונג און דאנק

ס. ליוויען.

אין די טהעאטערע.

אין די וואקער טהעאטער.

א זעהר שעהנע מיוזיקאל קאמעדיע שפילט זיך די לעצטע טעג פון דער היינטיגער וואך אין די וואקער טהעאטער. די קאמעדיע איז „וויטה עדזשד טולס". אין איהר נעהמען אנטהייל טאלאנטפאלע ארטיסטען, וואס האבען איבעראל געהאט גרויסען ערפאלג.

נעקסטע וואך שפילט אן ענגלישע קאמפאניע אין די וואקער טהעאטער דאס בעריהמטע שטיק „דיער אלד בילי".

אין אלגעמיין זעהט מען אין די וואקער טהעאטער א גרויסע שטרעבונג צו געבען דעם פובליקום עטוואס גוטעס און אמוזירענדעס. די וואס קומען אפט אין די וואקער טהעאטער האבען געהאט די מעגליכקייט [illegible]ייסען דאס עס איז דער אמת אז די וואקער איז דאס איינציגע טהעאטער אין וויניפעג וואו עס טרעטען אלע וואך אויף אנדערע גרויסע קאמפאניס, סטארס און בעוואוסטע פרימאדאנאס.

אין בוך פון וואקערס אפיס זיינען שוין פערצייכענט אויך אויף ווייטער גרויסע סטארס וואס זיינען בעריהמט אין דער טהעאטער וועלט און וועלכע וועלען מיט זייער אויפטרעטען אין די וואקער פערשאפען פיעל גייסטיגען גענוס דעם פובליקום.

אין די וויניפעג טהעאטער.

נעקסטע וואך ווערט אין דער היים פון די פראמינענטע ארטיסטען — אין די וויניפעג טהעאטער — אויפגעפיהרט א שעהנע פיעסא מיט דעם נאמען „דהי טוירד דינגרי".

דיא פראמינענטע שוישפיעלער וועלען אין דיעזער פיעסא ציינען זייער טאלאנט, דען זיי האבען גוט צוגעפאסטע ראלען צו זייערע כאראקטערע.

אין אלגעמיין האבען די שוישפיעלער זעהר פילע גוטע פיעסען אויפגעפיהרט ביז יעצט און אזוי וועלען זיי אויך ווייטער אויפפיהרען די בעסטע פיעסען וואס עס זיינען פאראן אויף דער ענגלישער ביהנע.

די פאטראנייזער פון דעם וויניפעג טהעאטער וועלען אהן צווייפעל געניסען א פרעהליכען אבענד און גייסטיגען פערגעניגען ווען זיי וועלען נעקסטע וואך אנוועזענד זיין אין טהעאטער.

אין עמפרעס טהעאטער.

די פראגראם פאר נעקסטער וואך ווי די פראגראם פון די פאריגע וואכען וועט אהן צווייפעל זיין אן איבערראשונג פאר די פאטראנייזער פון דעם עמפרעס טהעאטער. שוין זייט לאנג אז דאס מענעדזשמענט שטרעבט צו אויפהאלטען דעם פרעסטיזש און גוטען נאמען פון דאס טהעאטער און דאס איינציגע וואס זי ווענדעט אן דערצו, איז צו געבען דעם פובליקום אן אבענד פון גייסטיגע פערגעניגען און צו ברענגען אין דעם עמפרעס טהעאטער די בעסטע ארטיסטען וואס געפינען זיך אויף דער וואדעוויל ביהנע.

לעזט אונזערע אדווערטייזמענטס און איהר וועט זיך איבערציינען אז דאס וואס מיר זאגען איז ריכטיג. אימער געבען מיר דאס בעסטע און דערפאר האבען מיר אזא ערפאלג אין אונזער טהעאטער.

אין גרענד טהעאטער.

א פראכטפאלע פליי וועט אויפגעפיהרט ווערען אין דעם גרענד טהעאטער נעקסטע וואך פון א קינסטלער געזעלשאפט, דאס שטיק „דהי עלעווענט האור".

די סטיידזש וועט זיין [illegible] אבטפאל דעקארירט און די קאסטיומען גלענצענד.

אין אלגעמיין איז דאס גרענד טהעאטער א היים פאר אמיוזמענט אין פאלען זינען פון ווארט. דאס נייע מענעדזשמענט שפארט ניט קיין מיה און קיין געלד אום צו מאכען מעהר אינטערעסאנט דאס טהעאטער און אלעס וואס איהר זעהט אין גרענד טהעאטער איז אמוזירענד און פערשאפט אייך גייסטיגעס פערגעניגען. איין מאל בלויז איז גענוג איהר זאלט קומען אין די גרענד טהעאטער אום איהר זאלט זיך איבערציינען אין דער ריכטיגקייט וואס מיר פערשפרעכען.

באק-אי
ווירדזשינא
סיגארעטס.
10 ס.

ראקסבארא
טירקישע
סיגארעטס
15 ס.

געמאכט אין דער וועסט פאר וועסטערן לייט.

האלב אומזיסט!!

מיר געבען יעצט אוועק 10 ערליי סטיילס

קאבינעט בילדער

רעגולאר פרייז פון $5.50 ביז $8.00

יעצט בלויז $2.75 א דאזען.

פאסטיל קארד בילדער

6 שטיק 50 סענט. 15 שטיק 1 דאלאר.

טשאראטש, בערענשטיין און וואלטער, פאטאגראפערס.

576 MAIN STREET PHONE GARRY 4144

פערלאנגט
בוקוואלד'ס ברויט

די בעסטע און ריינסטע, געמאכט אונטער די סאניטאריום לאוס. יעדער איז וועלקאמען צו בעזוכען די בעקער שאפ.

123 Salter Street
Phone St.-Jhon 1655

די פאלקס בוכהאנדלונג

ב. מיללער און י. הורעוויטש, פראפס.

מיר האבען ערהאלטען א גרויסען סטאק

העברעאישע מעטהאדען

ווי „בית הספר", מורה הילדים", „שפה חיה" און אנדערע ביכער דורך וועלכע אייערע קינדער קענען אהן פיעלע אנשטרענגונגען ערלערנען די העברעאישע שפראך. פרייזען — מעסיגע. קאנטרי ארדערס פינקטליך אטענדעט.

[illegible] Main Street Phone St.-John 143

פון מיין רייזע אין דער וועסט.

ה) עדמאנטאן, אלבערטא.

פון ב. גאלדשטיין.

עדמאנטאן מאכט אויף יעדען גאסט דעם איינדרוק פון א שטעדטיל וואס רייסט ערשט פאנאנדער די וויקעלעך, הייבט זיך אן אויסצוציהען, אויסשפרייטען און פאנאנדערוואקסען.

וואו איהר געהט זעהט איהר א געזעלשאפט מיט ארבייטער וואס שטעלען אויף הייזער. די ארבייט געהט אן אייפריג. אויף אלע זייטען מיט א געוויסער פלייסיגקייט.

מען קען נאך ניט וויסען וועלכע גאסען וועלען אין איין יאהר ארום זיין די ביזנעס צענטערען. לעת עתה רעכענט זיך דזשאספער עוועניו ווי ביי אונז מיין סטריט אדער אפשר טאקע פארטידזש עוועניו. דאס איז א שעהנע ביזנעס גאס אויף וועלכער איהר טרעפט זיך אפטמאל אן מיט אידישע סיינס, מיט אידישע נעמען, אידישע קראמען און אידישע געשעפטען.

אידישע אנשטאלטען זיינען דערווייל אויסער א שיהל און א ליטעראטור פעראיין און קלאב, ניט פאראן קיין אנדערע. אבער דער קלאב אליין טהוט זעהר פיעלעס אויף. די מעמבערס פון קלאב געבען זיך אב מיט אלעס וואס איז אידיש, זיי האבען א סקוהל, זיי האבען א ביבליאטעק און האבען פיעל געהאלפען אין דאס אויפבויאונג פון א שוהל.

דער הויפט אידען אין עדמאנטאן זיינען יונגע לייט. אן עלטערען אידען האב איך אין עדמאנטאן ניט בעגעגנעט. די יונגע אידען ווידער זיינען כמעט אלע שוין אויסגעגרינטע. פיעלע פון זיי זיינען געקומען פון דער איסט, פון די סטייטס און פון לאנדאן. דאס רוב פון זיי זיינען אינטעליגענטע יונגע לייט וואס נויטיגען זיך אין אן אינטעליגענטער ספערע. זיי האבען דערום פערשטאנען צו בעזייטיגען דאס פארטיי רייסעריי און אויף אלגעמיינע נאציאנאלע פרינציפען זיך פעראייניגט.

אידיש ווערט זעהר ווייניג גערעדט אין עדמאנטאן. דאס אסימילירען זיך שטעהט ביי זיי אין מזרח וואנד.

איך מיין ניט קיין אסימילאציאן אין ברייטען זינען פון ווארט. דאגעגען — ווי געזאגט — זיינען די מעהרסטע פון זיי נאציאנאליסטען, מעהר פון 50 פראצענט זיינען ציוניסטען. וואס אנבעלאנגט אבער דער שפראך — שרייבט מען אויס א אידיש בלאט, מען קויפט אין דער ביבליאטעק א אידיש בוך און — יוצא!

וועגען דער פרעס קאמיטע וואס האט דעם צוועק צו פערהיטען דעם אידישען כבוד — איז מיר אויסגעקומען פיעל צו רעדען, אין די שטעדט און שטעטלעך וואס איך האב נאכהער בעזוכט און אויך דא האב איך שוין וועגען דעם גערעדט און אויך עדיטאריעל פון וועג געשריבען. עס איז אבער א פאקט דאס די נוצען פון דיעזער קאמיטע איז ניט אבצושאצען. דען ניט נור היטען זיי עס זאל ניט מחולל ווערען דער נאמען פון די אידען, נור זיי זעהען טאקע אז קיין איד זאל ניט דארפען טהאן אזוינס, צוליעב וואס עס זאל אויסקומען צו ליידען חרפות בושות.

זיי — מעגט איהר זיכער זיין — וועלען ניט דערלאזען אז א איד זאל חלילה אנקומען צו א גוי'אישען פעראיין נאך שטיצע, ווי דער פאל איז לייד'ער אין דעם רייכען וויניפעג, וואס פערמאגט קיין עין הרע אזוי פיעל כלל טהוערס, זיי וועלען ניט דערלאזען אז ביליגע פאליטישענס זאלען זיי פערשאכערן אדער אז אימיצער זאל לויפען נעהמען געלד ביי א פאליטישען קאנדידאט.

אין עדמאנטאן זיינען פאראן א הונדערט אידישע פאמיליעס. עקאנאמיש לעבען זיי אלע גוט. ווער בעסער און ווער נאך בעסער, קיין ארימע אבער זיינען דארטען לחלוטין ניטא.

ווי אין קאלגארי, אזוי אויך אין עדמאנטאן זיינען דאס רוב אידען — קרעמער. דאס איז די איינציגע פרנסה צו וואס די אידען אין דיעזע צוויי שטעדט האבען זיך געכאפט. און קומט צו א נייער איד און פרעגט זיך נאך ביי די פריהערינע וועגען א פרנסה, איז דאס איינציגע וועגען וואס מען ווייס צו ענטפערען איהם — קרעמעריי.

עדמאנטאן אין אלגעמיין איז צו יונג.

ארויסגעוואקסען איז עדמאנטאן זייט די לעצטע 6 יאהר. אידען האבען אנגעהויבען אהין צו קומען זייט די לעצטע צוויי יאהר און וואס אמאל קומען אהין צו אלין מעהרער און מעהרער אידען. און, ווי געזאגט, יונגע לייט.

אינטערעסאנט וועט זיין צו בעמערקען אז אין עדמאנטאן איז נאך דערווייל א שטארקע חבר'שאפט צווישען קאפיטאל און ארבייט: ביי א באנקעט, אונטערנעהמונג אדער חתונה, קענט איהר זעהען ווי דער פריקאשטשיק [קלוירק] זאל געהן א טאנץ מיט זיין בעל בית'טע, דער בוכהאלטער מיט'ן פרינציפאלס פרוי אדער דער שטאדט בעל בית זאל טאנצען מיט זיין אנגעשטעלטענס יונגען ווייבעל. אלע, סיי בעלי בתים און סיי אנגעשטעלטע, ארבייט געבער און ארבייט זוכער — אלע זיצען ביי איין טיש, אלע אמוזירען זיך גלייך, ווערטלען זיך און אונטערהאלטען זיך ווי גענאסען, חברים פון איין פארטיי, פון איינע יאהרען, פון איין שטאנד און איין קלאס.

וועגען עדמאנטאן אין אלגעמיין, וועגען איהרע אלגעמיינע ניט אידישע אינסטיטוציאנען, וועגען דער אלגעמיינער בעפעלקערונג און וועגען עדמאנטאן אלס ביזנעס צענטער, וועל איך נאך שרייבען ווען איך וועל זיך אפפערטיגען מיט די אידען אין די וועסטערן שטעדט און שטעדטלעך.

סאציאליזם.

פון י. סקלאווער.

נאך האט די מלחמה צווישען קאנסערוואטיזם און ליבעראליזם געברענט אומעדום, ווען אין די דרייסיגער יאהרען פון פאריגען יאהר הונדערט איז ערשט אויף דער וועלט סצענע ארויסגעטראטען א דריטע פארטיי — דער סאציאליזם — וואס האט אנגעפאנגען פיהרען א קאמפף געגען קאנסערוואטיזם און ליבעראליזם.

וואס זיינען די גרונד געדאנקען און פרינציפען פון סאציאליזם?

דער ליבעראליזם, ווי רעוואלוציאנער ער איז געווען געגען די אלטע מלוכה פארמען, איז דאך געבליבען שטעהן ביי א געוויסען גרעניץ, האט דאך אבשיי פאר די זיילען וואס האלטען אונטער די גאנצע געזעלשאפטליכע געביידע. דער פרינציפ פון אייגענטהום איז איהם הייליג, ער האט אויך ניט געוואלט אנריהרען דעם פונדאמענט פון „מיין און דיין". פערקעהרט, ער האט נאך בעשאפען אין דעם מענשען מעהר חשק צו אייגענטהום. אויך די פאמיליע איז געבליבען אונבעריהרט און דאס רעכט פון ירושה איז הייליג. דער סאציאליזם איז געגאנגען ווייטער און איז ארויסגעטראטען געגען די דריי זיילען פון דער געזעלשאפט: אייגענטהום, ירושה און פאמיליע, האט אויך אנגענומען דעם פרינציפ אין געגענזאץ צום ליבעראליזם אז מען מוז מקריב זיין די אינטערעסען פון יחיד צוליעב דעם גאנצען פאלק, איז אבער געגאנגען פיעל ווייטער ווי דער קאנסערוואטיווער פרינציפ וואס האט אויך געטענה'ט אז דער יחיד לעבט נור צוליעב די גרויסקייט און שעהנקייט פון דער מלוכה. פרייע מענשען און דאך ניט קיין פיינד איינער דעם צווייטען וואס רייסען זיך ארום איבער זייער רויב, מענשען פרייע, צוזאמען פעראייניגט אויף צו בעהערשען און ארויסציהען פון דער נאטור אלע איהרע רייכקייטען און געבען יעדען וויפיעל ער דארף און נעהמען פון יעדען נאך זיינע כחות נאך. מענשען וואס ווילען קיינעם ניט האבען פאר א הערשער איבער זיך און וועלען ניט נתפעל פאר די אלטע פארמען וואס פערשטעלען דעם וועג צום מענשליכען גליק און פריעדען. אויך דיעזע פארטיי איז ניט ארויס אין קאמפף צוליעב אן אבסטראקטען פילאזאפישען אדער מאראלען פרינציפ, נור אויך צוליעב עקאנאמישע אינטערעסען.

אום דער מענש זאל קענען אויפהאלטען זיין עקזיסטענץ מיט זיין שכל און כחות, איז נויטיג דריי זאכען:

ערשטענס די ערד, וואס יעדע זאך שטאמט פון איהר; צווייטענס, ארבייטס קראפט וואס זאל איבערפייטען אלעס פאר דעם מענשליכען געברויך און דריטענס, פראדוקציאנס געצייג אדער מאשינען, וואס אנשטאט מיט די הויזע 5 פינגער זאל העלפען איבערארבייטען די פראדוקטען. אום ווייטער צו לעבען, האט ער געמוזט קומען צום בעשלוס דאס די ערד בעלאנגט צו איהם אדער צו די וואס האבען די מאשינען אדער פראדוקציאנס געצייג וואס ארבייט איבער די היגע מאטעריאלען פון דער נאטור.

און אזוי זיינען ענטשטאנען דריי קלאסען: דער לאנד בעזיצער וואס זיין חיונה איז רענט, דער פאבריקאנט אדער ביזנעסמאן וואס זיין חיונה איז פראפיט און דער ארבייטער וואס זיין חיונה איז לויהן. יעדער פון דיעזע קלאסען קוקט פון אן אנדער שטאנדפונקט אויף דעם מענשליכען לעבען: דער ארבייטער קלאס וואס שטעהט אויף דעם שטאנדפונקט פון לוין ארבייט איז דער העכסטער פרינציפ ביי איהם צו בעפרייען זיך אליין פון די צוויי הערשענדע קלאסען, פערוואנדלען די געזעלשאפט וואס איז צוטהיילט אויף דריי קלאסען אין א געזעלשאפט וואס האט מעהר ניט ווי איין קלאס — אן ארבייטס קלאס. און אנשטאט לויהן ארבייט זאל ע'קזיסטירען מענשליכע ארבייט. און אט דיעזען פרינציפ וויל ער מאכען פאר דעם הערשענדען. דער מיוחס אין דער געזעלשאפט דארף זיין דער וואס ארבייט און לעבט פון זיין איינענער פראצע. אלין אין דער יעצטיגער געזעלשאפט מוז איבערגעפויעט ווערען צוליעב דיעזען פרינציפ.

אין אלגעמיין איז דער ארבייטער א סאציאליסט, דער ביזנעסמאן און פאבריקאנט — א ליבעראל, דער לאנד בעזיצער — א קאנסערוואטיוו, אבער ניט דורך א צופאל האבען זיי זיך אנגעכאפט יעדער אין בעזונדערע פארטייען און בעזונדערע פרינציפען. דיעזע דריי פארטייען מיט פערשיעדענע פאליטישע פלאטפארמען פאסען בעסער צו זייערע עקאנאמישע אינטערעסען.

און אזוי האבען אין דער ערשטער העלפט פון פאריגען יאהר הונדערט איינגעזעהן די דענקער אז אויף דעם פאליטישען פעלד קעמפפען שוין ניט קיין צוויי פארטייען, נור דריי: קאנסערוואטיווע, ליבעראלען און סאציאליסטען.

עס איז פאראן פיעל אנדערע אישום וואס וואקסען ארוים ביי יעדע פארטיי ווען זיי פיהרען אן א פאליטישען קאמפיין, אבער דאס איז ניט די אויפגאבע וואס מיר האבען זיך געשטעלט. מיר האבען נור געוואלט ערקלעהרען די גרונד פרינציפען פון די דריי פארטייען און ווי זיי זיינען ענטשטאנען.

דער „ארבייטער פריינד"

איינע פון די עלטסטע ארבייטער צייטונגען אויף דער וועלט, ברענגט נייעס פון דער אינטערנאציאנאלער ארבייטער וועלט.

צו בעקומען דורך דעם אגענט

ז. פראסאוו, 436 מעגנוס עוו.,

נ. טשערניאק, 876 מיין סט.

ביכער פון דעם פערלאג „ארבייטער פריינד", ווערדט צו לעזען און וויכטיג צו אונטערשטיצען. שיקט א פאסט קארד פאר א קאטאלאג צו

J. PRASOW

436 Magnus Ave. Winnipeg

SYNOPSIS OF CANADIAN NORTH-WEST LAND REGULATIONS.

Any person who is the sole head of a family or any male over 18 years old, may homestead a quarter section of available Dominion lands in Manitoba, Saskatchewan or Alberta. The applicant must appear in person at the Dominion lands agency or sub-agency for the district. Entry by proxy may be made at any agency under certain conditions, by father, mother, son, daughter, brother or sister of intending homesteader.

Duties—Six months residence upon and cultivation of the land in each of three years. A homesteader may live within nine miles of his homestead on a farm of at least 80 acres, solely owned and occupied by him or his father, mother, son, daughter, brother or sister.

In certain districts, a homesteader in good standing may pre-empt a quarter section alongside his homestead. Price $3 per acre. Duties—Must reside six months in each of six years from date of homestead entry, including the time required to earn homestead patent, and cultivate fifty acres extra.

A homesteader who has exhausted his homestead right and cannot obtain a pre-emption, may take a purchased homestead in certain districts. Price $3 per acre. Duties—Must reside six months in each of three years, cultivate 50 acres and erect a house worth $300.

Coal—Coal mining rights may be leased for a period of 21 years, renewable at an annual rental of $1 per acre; not more than 2,500 acres shall be leased to one individual or company. A royalty at the rate of five cents per ton shall be collected on all merchantable coal mined.

W. W. CORY.

Deputy Minister of the Interior.

N.B.—Unauthorized publication of this advertisement will not be paid for.

PROFFESSIONAL COLUMN

ס. האַרט גרין פון

CHAPMAN & GREEN

אדוואקאטען און נאטאריוס

אין 1010 מעק'ארטהור בילדינג

קאר. מיין און פארטידזש עוו.

Phone Main 7370

R. A. W. Magnussen, M. A.

רעכטספערטיידיגער, אדוואקאט א.ז.וו.

925 מיין סטריט — וויניפעג

אפען פון 1-2 און 5-6 אוהר נ.מ. אדער אויף בעשטעלונגען צו יעדער צייט.

Dr. G. KALICHMAN

אידישער דאקטאר דיפלאמירט אין רוסלאנד, דייטשלאנד און קענעדא. ספעציאליסט אין חויט און געשלעכטס קראנקהייטען, אקושאר און אויך קינדער קראנקהייטען. אפיס שטונדען: 9—11, 1—4, 6—9

453 Selkirk Ave. Phone St.-John 1772

דר. א. בערקאוויטש

נעהמט אויף קראנקע ביי זיך צו הויז פון 1 ביז 3 אוהר נאכמיטאג און פון 6 ביז 8 אוהר אבענד

Dr. A. BERCOVICH

360 Selkirk Ave. Phone St.-John 1652

מיס פ. וועריער אקושארקע

האט געמופט פון 178 אייקינס סט. אין

661 מאניטאבא עוועניו

פהאן סט. דזשאהן 2086

Dr. G. P. BERMAN

אויגען, נאז און האלדז קרענק.

222 SOMERSET BLOCK

אפיס שטונדען: 1—4 טעגליך. 7—8 מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג. הויז שטונדען [פרומס בלאק] 4—6 טעגליך. 7—8 דינסטאג, דאנערשטאג און שבת פרילען געפאסט. 1313]

DR. OTTO

פערלייכטערט יעדע קראנקהייט אהן מעדיצינס אדער אפערייששאנס. שרייבט פיר פאמפלעטס.

344½ פארטיידזש עוו. פהאן ם. 7361

1312 בעראטהונג פריי

DR. C. S. SMYTH OF CHIROPODY

גיט מאמענטאלע הילף פאר הינער אויגען, באראריוועקס און אלערליי פיס קראנקהייטען. אפיס שטונדען: פון 9 אוהר פריה ביז 6 אוהר אבענד טעגליך, שבת פון 9 אוהר פריה ביז 8 אוהר אב. 1311)

Suite 2, Stobart Block — 290 Portage Avenue

Phone Main 1738

Drs. Rombough & McGillvray

וועטענארנע דאקטוירים, ספעציאליסטען אויף היילען קראנקע בהמות. פערד קינג און דזשעימס פהאן גערי 2132

אפיס שטונדען פון 1—4 2615]

D. ABRAMOVICH

ארכיטעקטאר

און סופעראינטענדענט

505 מעקינטייער בלאק פהאן מ. 1978

E. G. SHERWOOD

ארכיטעקט

3 קאמענוועלטה בלאק

522 מיין סט. פהאן גערי 3076

Meyerowitz & Cohen Bros.

די איינציגע אידישע דזשענעראל קאנטראקטארס און בילדערס אין נארט ענד

683 אלפרעד עוו. פהאן סט.-דזשאן 612

פאר פיינע לאונדרי ארבייט טעלעפאנירט גערי 400 אדער 401 צו דער

Rumford Sanitary Laundry, Ltd.

קאר. האם און וועלינגטאן סט.

The Modern Laundry & Dye Works Co., Ltd.

עקספערט וואשערס, קלינערס פארבערס

309-315 הארגרייוו סט.

לאנדרי פהאנס מיין 2300 און 2301

קלינינג און פארבערע פהאן מיין 1457

The Empress Laundry Co.

ווילט איהר זיין פאלקאם צופרידענגעשטעלט? טעלעפאנירט און מיר שיקען גלייך נאך אייער באנדעל, ערשטע קלאסע מאשינערי.

74-76 אייקינס פהאן סט.-דזשאן 300

JOS. COHEN BAGGAGE TRANSFER

51 טשארלס סט.

גאראנטירט די בעסטע בעהאנדלונג אין מואווינג דזשאבס און באגאזש טראנספערן. ניט אונז א טרייעל. 5215]

The McKinley Transfer Co.

קאר. קינג און רופערט

אפיס פהאן גערי 2560 און גערי 2508

פיאנא מואווינג ספעשיל.

מעבעל און באגאזש טראנספערס. 14)

99 פוס אויף קאר. סאלטער און קאלעדוש צו **$25,00** פער פוס.

1 קעש, באלאנס — 1, 2 און 3 יאהר,

ALFRED JACKSON

Suite 3, 522 Main Street

5212| Phone Garry 3076

OCCIDENTAL HOTEL

ה. און נ. ריפשטיין, פראפס.

קארנער מיין סטריט און לאגאן עוועניו

איינציגער אידישער האטעל אין וויניפעג

ערשטע קלאסע רומס, אפ-טו-דייט מאהלצייטען.

בעקאנטמאכונג.

אין מיין סטאר קריגט איהר די בעסטע געטרענקע צו די מעסיגסטע פרייזען.

DOMINION LIQUOR HOUSE

א. לעכטציער, פראפ.

613 מיין סטריט פהאן מיין 2170

א גוט גלעזיל **משקה** וואס זאל צונעהען אין יעדען אבר קריגט איהר ביי

ריפשטיין און קאמפאני

706 Main St. — Phone Garry 4296

דריווריס

רייד וואוד

לאגער

די בעסטע אין מארקעט

געמאכט ביי די בעוואוסטע

Golden Key Brand Aerated Waters Alea and Stout

Winnipeg, Man.

האלסייל גראסערי

ווידמאן פראס.

244—246 דזשארוויס עוועניו.

די ערשטע און איינציגע אידישע האלסייל גראסערי אין וועסטערן קענעדא. אלערליי היימישע און אימפארטירטע סחורה. ארדערס אטענדעט ביי מייל אדער ביי פהאן סט.-דזשאן 660 — 661

אייער אלט בעקאנטער

ה. מאנקאווסקי

האט געעפענט א וואוד און קויל יארד פאר זיך אליין און פערקויפט האלץ און קוילען צו די מעסיגסטע פרייזען.

קאר. מיין סט. און אבערדין עוו.

פהאן סט. דזשאהן 1871 — 44

E. CHERNIACK and Company

האט געמופט פון 874 מיין סט. אין

890 מיין סטריט.

וואו איהר קריגט צו יעדער צייט גוטע, טרוקענע האלץ און אלערליי קוילען צו די מעסיגסטע פרייזען.

טעלעפאן ארדערס ריכטיג און פינקטליך אטענדעט — 135

פהאן סט. דזשאהן 999

FURS פארס

דאס בעסטע פלאץ וואו איהר קענט קריגען א **פאר גארמענט** אדער **פאר רעפעירינג** איז ביי דער

PALACE FUR CO.

מיר מאכען אויך גארמענטס מיט אייערע איינענע סקינס צו מעסיגע פרייזען. סאטיספעקשאן גאראנטירט (2614

447 Logan Ave. — Phone Garry 2930

קליידער מאכען מענשען!

ווען איהר ווילט מאכען אייערע מלבושים, זיי זאלען פאסען און פיטען גוט, דאן מאכט אייערע קליידער ביי אייער אלט בעקאנטען

L. BOOKE

262 עלים אווע. פהאן מיין 7926

א. סילבער

פלעכער, מאכט אלערליי פארניסים רופינגס, סילינגס א. ד. ג.

72 דערבי סט. פהאן סט.-דזשאן 775

וואס טויג איך א דאקטאר?

איהר דארפט א שוסטער, ווייל אייערע שיך זיינען אלט און קראנק. איך קאן זיי מאכען געזונדער און ניי, איך מאך פון אלט ניי, פון קרום גלייך. אלע סארטען מענער, פרויען און קינדער שיך. אלעס וואס קומט אריין אין מיינע הענד געהט ארויס א לייט.

R. MILKER — 825 Main St.

פאטראניזירט אונזערע אדווערט.

אוצר ישראל

העבּראַאישע ענציקלאָפּעדיע אין 10 בענדער

פרייז $3,00 פיר יעדען באַנד

דער זעקסטער באנד נור וואס ערשיענען.

עס איז איבעריג צו זאגען אז דער „אוצר ישראל" איז כשמו כן הוא — דאס איז א וואהרער אוצר און דארף זיך געפינען אין יעדע אידישע אינטעליגענטע הויז.

ווער עס קען ניט צאהלען מיט אמאל פאר אלע זעקס בענדער, זאל זיך ווענדען צום ארויסגעבער.

J. D. Eisenstein

165 East Broadway

New York, U.S.A.

ווען איהר ווילט סיינס אין פערשיעדענע שפראכען, פיינטינג און דעקארייטינג, פערגעסט ניט אייער אלט בעקאנטען

L. SEGAL

190 Sutherland Avenue

יונגערמאן, זייט אונאבהענגיג!

לערנט די בארבער טרייד. בלויז 2 מאנאט פאר לערנען. קומט יעצט און איהר וועט ענדיגען צום ביזנעס סיזאן. פאזישאנס פון 14 דאלאר ביז 20 דאלאר וועכענטליך געזיכערט.

גרויסע פאדערונג פאר בארבערס.

קומט אדער שרייבט און איהר בעקומט אומזיסט א שעהנעם קאטאלאג. 132

MOLER BARBER COLLEGE

פאסיפיק עוו. און קינג סט. וויניפעג

איהר מעגט שוין חתונה האבען, ווייל מר. ה. ליבערסאן האט אויף דאס ניי אויסגעפיקסט דיא

מעגנוס האל

פאר חתונות, שמחות, אונטערהאלטונגען צו די מעסיגסטע פרייזען.

470 מעגנוס עוו. פהאן סט. דזשאן 1239

סטאַרידזש צו פעררענטען.

א זינגער מאשין

אויף לייטסטע אויסצאהלונגען און גאראנטירט צופרידענהייט קענט איהר קריגען דורך דעם אגענט פון זינגער מאשינעס

י. פראסאוו, 435 פריטשארד

פהאן סט. דזשאהן 1319

„הפרחים"

פינפטער יאהרגאנג.

די איינציגע קינדער צייטונג, אפטהיילונג פאר גרעסערע און קלענערע קינדער. מיט אילוסטראציעס.

רעדאקט. ארויסגעבער יב. לעוונער, רב אין לוגאנסק.

$1.40 א יאהר, $2.80 האלב יעהרליך.

Lugansk, Russia,

Rabi Lewner.

THE CANADIAN ISRAELITE
DER CANADER YID.
The only Jewish Weekly in the Dominion of Canada.
B. GOLDSTEIN, Editor.
Canadian Israelite Publishing Company.
823 Main Street Phone St.-John 1454 Winnipeg, Man.
Subcription: 1 Year $1.00, 6 Months 60c.
ווינ־פעג, דאנערשטאג כ"ח טבת תרע"ב

א מיליאן בעפעלקערונג פאר מאניטאבא

אונזערע לעזער האבען בוודאי בעמערקט דאס שטיקעל נייעס וואס מיר האבען אין פאריגען נומער „קענעדער איד" געדרוקט, דאס עס האט זיך דא ארגאניזירט א פערבאנד, וועמענס צוועק עס וועט זיין צו ציהען אין אונזער פראווינץ, מאניטאבא, וואס מעהר אימיגראנטען אזוי אז אנשטאט דער יעצטיגער 455 טויזענד בעפעלקערונג זאלען מיר האבען א מיליאן.

א גוטער איינפאל! א גלייכע זאך, שוין לאנג צייט געווען! האט יעדער לעזער געמוזט א טראכט טהאן לעזענדיג דאס שטיקעל נייעס. און װירקליך איז עס א זעהר נוטיגע אונטערנעהמונג, פון וואס עס וועלען פראפיטירען אלע איינוואהנער פון דער פראווינץ און אין וואס יעדער איז פעראינטערעסירט.

און אז האבענדיג א גרויסע בעפעלקערונג וועלען מיר הס ושלום זיך ניט ענג מאכען, וועט גענוג זיין צו מאכען א קליינעם פערגלייך מיט אן אנדער פראווינץ פון אן אנדער לאנד: מינעסאטא, לכשל, האט אויף יעדער סקוועער מייל א בעפעלקערונג פון 23.5, וועהרענד מאניטאבא פערמאגט בלויז — 7.1. צו זיין אין פערגלייך מיט דער אויבענדערמאהנטער פראווינץ וואלטען מיר בעדארפט, לויט אונזער שטח, על כל פנים אנדערהאלבען מיליאן.

מאניטאבא פערמאגט איבער צוויי טויזענד פערטיל סעקשאנס ניט קול-טיווירטע לאנד (א ¼ סעקשאן איז 160 סקוועער אייקער). 20 מיליאן אייקערס לאנד אין אונזער פראווינץ, אהן צווייפעל פרוכטבארע, האבען אויף זיך נאך קיין אקער־אייזען ניט געפיהלט.

די סעקשאנס און האמסטעדס וואס זיינען שוין אפילו יא פערנומען, זיי-נען אבער נאך ניט אין גאנצען „אויפגעבראכען", ניט קולטיווירט. בײַ א גרע-סערער בעפעלקערונג וואלט דער האמסטעד־האלדער, דער פארמער, לייכטער „געקראגען הענט" אויף צו ברעכען לאנד. זייענדיג אין דער וועסט איז דאס אלץ ניט איינמאל אויסגעקומען צו הערען פון די פארמערס.

כאטש באמת האבען מיר דאך דעם גאנצען זומער אלע מאל געבראכט לאנגע בעריכטען מיט ציפערען פון אנקומענדע אימיגראנטען אין דער וועכט — זיי זיינען אבער מעהרסטענטהיילס געפאהרען פון דאנען אין די אנדערע צוויי פראווינצען: סעסקעטשעוואן און אלבערטא. דיעזע צוויי פראווינצען האבען דעם שכל פריהער, פאר אונז, נעהאט און האבען גוט אדווערטייזט זייער לאנד איבעראל. מאניטאבא איז אין דיעזען הינזיכט געווען הינטערשטעליג. דא האט מען דאס ניט אין זינען געהאט און זיך ערשט יעצט געכאפט נאכצוטהאן סעס-קעטשעוואן און אלבערטא און אויך ארויסשיקען ריכטיגע אגענטען, גרינדען ביוראס און אדווערטייזען איבעראל די פראווינץ.

קיין גרויסע ארבייט און קיין צופיעל איבערגעשפיצטע הכמות פאדערט זיך אפילו ניט, דען אין אלע הינזיכטען וואלטען די אימיגראנטען בעדארפט מעהר פארציהען מאניטאבא איידער די אנדערע פראווינצען. האט דאך מאני-טאבא אויסגעצייכענטעס לאנד, גוטע שולעס, בעקוועמע טראנספארטיישאן, בעציגליך קליינע פראכט אבצאהלונג און העכערע פרייזען פאר תבואה און דערצו אזא מארקעט, אין וויניפעג, פאר געמישטע פארמינג פראדוקטען.

די איינציגע זאך איז, דאס דיעזע וואס וועלען נעהמען דיעזע אויפגאבע אויף זיך, זאלען זייער זאך טהאן בשלמות און די מיליאן בעפעלקערונג וועט מאניטאבא האבען אין א קליינעם משך.

די גרעסטע שטערונג איז — די שוועריגקייטען בײַ דער גרעניץ. און וועלכע וויל, פון די נאציאנאליסטען, ווי מאנק והברותא, נאכמעהר פער-שטארקט ווערען; אונזערע ארבייטער פיהרער וועלכע זיינען געגען אימיגראצי-אן העלפען אויס זייערע געגנער, די נאציאנאליסטען, און עס קען זעהר מעג-ליך זיין אז דאס אימיגראציאנס געזעץ זאל — ווען דיעזע אימיגראנטען-פרע-סער זאל האבען די מאכט — פערשטארקערט ווערען. יעצט אבער וואלט דאס געווען ניט נור א פערברעכען געגען די אימיגראנטען, וועלכע, אמת זאגענדיג, ברענגען איבעראל, אומעדום און צו יעדער צייט, נוצען, נור אויך פאר קענעדא אין אלגעמיין און פאר אונזער פראווינץ בעזאנדער.

די ארגאנייזער פון „א מיליאן פיר מאניטאבא" מיינען, ווי עס איז צו זעהען פון זייערע בעריכטען, גאנץ ערנסט און אויפריכטיג צו ערפילען זייער אויפגאבע. עס איז פערשטענדליך דאס אויך זיי פערשטעהען אז אום זייער וואונש ארויסצוברענגען מכח אל הפועל דארפען די בעשרענקונג פון אימיגרא-ציאן און די שטרענגע געזעצע אוועקגעלעגט ווערען אין ארכיוו אויף א היבש ביסעל יאהרען, זיי וועלען מסתמא פאדערען אין די „הויכע פענסטער", אז דאס זאל געטהאן ווערען און לאמיר האפען אז זייערע פאדערונגען וועלען ערפילט ווערען, ניט קוקענדיג אויף דעם גוטען וואונש פון די ארבייטער־פיהרער אין פון אונזער מיניסטער או פאבליק ווארקס מר. פ. ד. מאנק און זיין פארטיי די נאציאנאליסטען.

א פערשאלטענע גלות פראגע.

(געדאנקען וועגען א בוך).

פון דר. א. ז. באראכאוויטש.

די שמד פראגע! צו די אלע פערשאלטענע גלות פראגען, פון וועלכער קיין אנדער פאלק האט קיין אהנונג ניט אפילו, איז אונז, אידען, צוגעקומען א גאנץ נייע פראגע: די שמד.

אידען האבען זיך אפשר אויך אמאל געשמדט. אבער דאס איז ניט געווען אין אזא גרויסער צאהל און ניט אזוי עפידעמיש ווי יעצט. חוץ דעם זיינען די גע'שמד'טע געווען די אפפאלען, דאס פסולת פון אידישען פאלק, עס האט קיינמאל ניט פאנג געטהאן נאכ'ן משומד, מען האט געוואוסט אז מען האט מיט זיין אפפאל גאר ניט פערלא-רען. אנדערש אבער איז עס יעצט ווען עס פאלען אפ פון אונז — א כל שכן אין רוסלאנד — די יונגע עלעמענטען, דער מיטעל זייל פון פאלק. אין דער יעצטיגער צייט קוקען מיר מיט פער-לענדטע אויגען אויף די קינדער וואס געהען פון אונז אוועק צו'ן א פרעמדען פאלק און מעהרסטענטהיילס צו אונ-זערע גרעסטע שונאים.

עס איז קיין וואונדער וואס לעצטענס האט מען אנגעהויבען זוכען קאמפפס מיטלען געגען משומדים. און די זוכער זיינען ניט דוקא ארטהאדאקסישע אי-דען, נור אויך פריידענקענדע און א דאנק די מיטלען זוכעניש האט מען פי-לעס זיך דערוואוסט. מיר ווייסען יעצט אז ניט דוקא שמד'ט מען זיך אין דייטש לאנד צי אין רוסלאנד בלויז צוליעב עקאנאמישע אומשטענדען, אדער צו-ליעב א קאריערע. אט האט די „אליאנס" אויסגעהאלטען אויף איהר חשבון טוי-זענדער אידישע סטודענטען און ווען זיי האבען שוין געענדיגט און שוין בע-קומען די דיפלאמען, האט פונדעסט-וועגען מעהר ווי א פיערט׳ל חלק זיך גע-שמד'ט; מיר האבען זיך אלזא דער-וואוסט אז עפעס א גאנץ אנדער שריי-פעל איז ביי אונז קאליע און דאס איז די הויפט אורזאכע וואס טרייבט צו שמד.

און מען דארף זוכען דאס שרייפעלע.

קומט דר. ארטהור רופין מיט זיין בוך וואו ער בעהאנדעלט דיעזע פראגע — די אידען אין דער געגענווארט — און ער ערקלעהרט: אז אזוי ווי די לא-גע פון אידען ווערט בעסער אזוי ווערט אויך שוואכער דאס אידישקייט ביי אי-דען; אז די שמד בעוועגונג ווערט שטארקער מיט דעם איבערגאנג פון דער גהעטא אין דער גרויסער שטאדט אריין; וואס מעהר דער איד מאדערנ-זירט זיך, דעסטא שוואכער ווערט זיין רעליגיאן און די לעצטע שפאן זיינען — שמד.

דיעזער בוך ווערט גוט פערשפרייט. אזוי אלענפאלס צייגט זיין צווייטע אויפלאגע. דאך וואונדערט עס מיך ווי אויבערפלעכליך עס בעהאנדעלט דער ווערטהער פערפאסער אזא פראגע.

באמת איז די גרויסע מאדערנע שטאדט א פרעס וואס דריקט אויס יע-דע פאטישע פייכטקייט פון איהרע בירגער. די רעליגיאן מיט איהרע זיטען און טראדיציעס ווערען אין דער גרוי-סער שטאדט אויסגערונגען. ביים גרויס-שטאדטישען איד ווערען בטל אלע מנהגים און דינים. — איז דאך אבער דאס זעלבע אויך מיט דעם גרויס-שטאדטישען קריסט. היינט למאי זאל דער איד מבטל זיין זיינע רעליגיעזע צערעמאניעס און פעיהיילינגען פרעמדע?

עס איז אויך ניט אין גאנצען אמת אז בלויז עקאנאמישע אומשטענדען טרייבען די יעצטיגע אידען צום שמד, כאטש א שמץ אמת איז דערין יא פא-ראן. עס איז אבער אבסאלוט פאלש די בעהויפטונג אז די אורזאך פון שמד איז דאס אפיקורסות. אן אפיקורס בייט ניט איין רעליגיאן אויף דער צווייטער.

וואלט דער ווערטהער פערפאסער טיעפער אריינגעדרונגען אין דיעזער פראגע, וואלט עס איהם אהן ספק גע-לונגען צו קומען צו א ריכטיגען פונקט. ער וואלט דערזעהן אז די הויפט אור-זאכע איז די שנאה צו אידען. און דא וואלט די צווייטע אורזאכע גע-קומען: די גרויסע שטאדט.

מען האט פיינט דעם אידען אויך אין זיין קליין שטעדטעלע. אבער כל זמן ער זיצט זיך אין זיינע ד' אמות און האט קיין פערבינדונג מיט העכערע געזעל-שאפט, פיהלט ער ניט די שווערע לאסט פון זיין רעליגיאן, אדרבה ער געפינט אן איהר טרייסט; קומט ער אבער אין דער ברייטער וועלט, קומט ער אין בעריהרונג מיט די פארנעהמ-סטע בירגער וועלכע שטעכען איהם דורך מיט זייערע יודען-פרעסערשע בליקען — דערפיהלט ער פלוצים דאס שווערקייט פון לאסט אויף זיין אידי-שען רוקען... האט צו אידען עקזיס-טירט אין אלע לענדער, צי מען ווייזט דאס ארויס אפען מיט פאגראמען, מיט „קראמע יעווריעוו" דינים, אדער — אויף אן עדעלען שטייגער ווי נור דאס ציוויליזירטע, צוואנציג הונדערט יעה-ריגע קריסטענטהום איז פעהיג... און עס בלייבט פאר'ן גרויסשטאדטישען אידען צו אנטלויפען פון דער העבערער פאלשע געזעלשאפט און, ווי אין קליי-נעם שטעדטעלע, זיך איינגורען אין זיינע אייגענע פיער איילען, אדער — אראבווארפען זיין רעליגיאן און ארויפ-שלעפען די רעליגיאן פון זיינע פיינד, פון זיינע פערשטויסער.

די אורזאכע איז אלזא — ניט ווייל די גרויסשטעדטישע אידען זיינען ווע-ניגער גלויביג, וועניגער פרום — נור די עפענטליכע און פערבעהאלטענע שנאה צו אידען. דאס אפיקורסות וואלט דאך בעדארפט פיהרען דערצו אז מיר זא-לען פערמאגען פיעלע דיסידענטען, פריי דענקער, אבער ניט משומדים.

ווען מען זאל זיך גוט צוקוקען צו די פערשיעדענע פעלקער וועלען מיר אויס-געפינען אז דארט וואו די שנאה צו אי-דען איז ניט אזוי איינגעווארצעלט, דארט איז די שמד זעלטענער. עס מאכט ניט אוים וואס אמעריקא [אריינ-גענומען אייער קענעדא] ניט אנים טוי-זענדע דאלארס אויף אפצושמד'ען אי-דען, עס וועט זיי ניט העלפען. די שנ-אה איז נאך דא ניט אזא שטארקע בו-לט'ע. דאגעגען ווידער אין די כלו-מר'שט פרייע לענדער וואו מען ווארפט זיך ניט מיט טויזענדער אויף מכיא נערסטווא, נור וואו די שנאה צו אידען איז שטארקער—זיינען משומדים מעהר בנמצא.

פיעל צו טהאן דערמיט האט די קינ-דער ערציהונג. אבער דאס איז וועניג, דא העלפען קיינע פלפולים אדער דרוש. מעגען די ארטאדאקסען און דער ציו-ניסטישער „מזרחי" פרעדיגען רעליגיאן וויפיעל זיי ווילען, וועלען זיי ניט פער-מינדערען די שמד. דאס איינציגע מי-טעל דאפיר ווייזען מיר, ציוניס, אן:

דאס יודענטהום איז צושליידערט, צוואזארפען און צוגליעדערט אין אלע וועלט טהיילען. מען דארף די פער-בלאנדזשעטע נשמות א מקום מנוחה געבען, מען דארף זיי אין איין ווינקע-לע צוזאמענברענגען און זייער באדען פערזיכערען—און דאן וועט דאס פאלק ריעזיג און פעלזיג בלייבען פעסט ביי זיינע טראדיציאנען, ביי זיינע מנהגים.

וועט עס אפשר אויך דארט פריידענ-קעריש זיין, וועט עס אויך דארט אפשר אפיקורס'יש זיין — שמד אבער, דאס וועט דארט ניט שכיח זיין! א שמד פראגע וועט דארט לעכערליך זיין!

אט דאס, ווערטהער פערפאסער, איז א פונדאמענטאלערע און אויך א גרינד-ליכערע לעזונג אויף דער פראגע וועל-כע איהר בעהאנדעלט — לאם איך מודה זיין — אזוי ערנסט און אויפ-ריכטיג.

טראכט זיך אריין טיעפער אין דאס דא ארויסגעזאגטע און איהר וועט זיך איבערצייגען אז דעם היילבארסטען מעדיצין, די שטימע פון די ציוניסטען, האט איהר, הערר דאקטאר רופין, ליי-דער פערזעהען.

לאמיר האפען אז צו דער דריטער אויפלאגע פון דעם ערנסט פערפאסטען בוך וועט דיזער ציוניסטישער רעצעפט דעם אויבענאהן פערנעהמען.

די אייזענבאהנען אין קענעדא.

פון א. דראזשנער.

אפטמאל ווערען מדינות געשאצט אין פערמעגען און אין ביזנעס אנגעלע-גענהייט לויט זייערע אייזענבאהנען; פערמאגט א לאנד לאנגע און ווייטע שטרעקען אייזענבאהן - ליניעס, ווייס מען אז דאס לאנד וועט וואקסען, וועט וואס אמאל רייכער ווערען און אז די בעפעלקערונג פון דיזען לאנד איז צוווי-שען זיך ענגער פערבונדען און פעראיי-ניגט און דאס איז אויך די טובה פון לאנד.

נאך אין יאהר 1867 האט מען גע-זעהען אז די בעפעלקערונג פון קענעדא שטרעבט צו זיין אן ענג-פערבונדענע פאמיליע און אז אלע קענעדער איינ-וואהנער האבען איין וואונש: אויסצו-ברייטערען די לענג פון אייזענבאהן-ליניעס אום די פאמיליע זאל וואקסען דורך דאס צוקומען פון נייע מיטגליע-דער, אימיגראנטען, וועלכעס מען קען נור ערדרייכען און בעזעצען זיי דורך א גרויסען שטח אייזענבאהן־ליניעס. דאס געלד אויף קענעדער אייזענבאהנען איז מייסטענס געקומען פון ענגלאנד. דאך האט אויך קענעדא זעלבסט גענוג גע-געבען פיר איהרע אייזענבאהנען. פאר יעדער קלאפ פון צוג האט קענעדא זעהר טייער בעצאהלט.

אין יאהר 1840 האט גאנץ קענעדא פערמאגט קיים 16 מייל אייזענבאהן-ליניעס און אין 1910טען יאהר — 24 טויזענד 731 מייל. די פעדעראלע רע-גיערונג האט ביז'ן יאהר 1910 ביינע-שטייערט דער אייזענבאהן מיט כמעט 147 מיליאן דאלאר. צעהן מיליאן פון דיעזער סומע איז אוועק אויף דער גרענד טראנק, וועלכע וועט אין גיכען זיך אויסברייטערען פון בריטיש קא-לומביא ביז פרינץ רופערט. פערשיע-דענע פראווינצען האבען ביינעשטיי-ערט צו די אייזענבאהנען מיט קארגע 36 מיליאן דאלאר; מיוניסיפאליטעס — מיט קארגע 18 מיליאן, בסך הכל האט קענעדא ביינעשטייערט מיט מזומן געלד איבער 200 מיליאן.

אויסער מזומן געלד האט קענעדא אויך ביינעשטייערט פיעל לאנד און הויפטזעכליך פיעל פרוכטבארע לאנד. די רעגיערונג אליין האט אבגעגעבען איבער 32 מיליאן אייקער; די פראווינ-צען האבען געגעבען לאנד לויט פאל-גענדער רעכנונג: קוויבעק איבער 13 מיליאן אייקער; בריטש קאלומביא אי-בער אכט מיליאן; נאווא סקאשיא 160 טויזענד; און ניו בראנזוויק איבער אנ-דערהאלבען מיליאן — דער סך הכל איז איבער 55 מיליאן, וועלכע פעררע-כענען זיי אין געלד, וועט איבערשטיי-גען די 200 מיליאן קעש. עס איז גענוג צו וויסען אז די סי פי אר האט פאר 975 טויזענד און 30 אייקער געקראגען ביי 14 און האלב מיליאן דאל. (14.84 דאל. פער אייקער) רעכענט אויס לויט דיעזער פרייז די איבער 55 מיליאן איי-קער און איהר וועט זעהען וואס פאר א ריעזיגע סומע דאס איז. אגב — ניט פערגעסען — שטייגט דאך די פרייז אויף לאנד פון טאג צו טאג.

די עלטסטע און די לענגסטע אייזענ-באהן האט די סי פי אר (קענעדיאן פאסיפיק רעילוויי). זי האט אין פאר-לעצטען יאהר געמאכט ריוח אן ערך פון 95 מיליאן דאלאר איבערפיהרענדיג איבער עלף מיליאן פאסאזשירען און איבער 20 מיליאן טאן פראכט. אין יאהר 1885 ווען עס האט זיך געגרינדעט די קאמפאני אויף איבערצונעהמען די סי פי אר פון דער גאווערמענט, האט מען איהר געגעבען 25 מיליאן דאלאר אין קעש, 25 מיליאן אייקער לאנד און אויך א היבשע שטרעקע אויפגעבויעטע אייזענבאהן ליניע און דאך האט מען געמוזט אנשטעלען מענשען וואס הא-בען זיך בעגנוגענט מיט די קלענסטע שבירות און יעצט איז די „סי פי אר" — אויסער איין סיבירישע — די לענגסטע אייזענבאהן אין דער וועלט. חוץ די

טויזענד ניין הונדערט און צוועלף.

(פעליטאן).

פון ב. גאלדשטיין.

1912! עס האט מיט קלאנג פון גלאקען, מיט פייפען פון טרומפייטען, מיט פריידענס געשריי, יובלען און שאר-לאטאנסקע הוליאנקעס אריינגעשפאצירט דאס טויזענד ניין הונדערט און צוועלפטע יאהר.

און עס איז [illegible] דען פיעל האפנונג ווערט אויף דאס [illegible] יאהר געלעגט, פיעלע ישועות, נייע אויפ-טהועכצען וועלען בעוואוסט ווערען, נייע ערפינדונגען ווע-לען בעקאנט ווערען.

אייזענבאהנען, דאמפשיפען, עלעקטריק, אויטאמא-[illegible] מאשינען — ווייניג, אלץ איז ווייניג! דער מענש דארף אלעמאל אנדערע וואונדער ענטדעקען, דער מענש דארף אלעס בעהערשען. די ערד און דעם הימעל, די וועלט און יענע וועלט!

דער מענש פראגרעסירט. קוקט איהם אן בעת ער איז הונגעריג; קוקט אן דעם באס ווען ער ערקלעהרט לאקאוט; קוקט אן דעם לויפער בעת ער זוכט וואוטס; זעהט דעם אי-דישען מנובל בעת ער ארבייט פאר אן אנטיסעמיט א קאנ-דידאט; זעהט דעם פאליטישען בעת ער פערשלעפט אונ-שולדיגע מענשען אין א נעץ פון שקר און בלאף; קוקט זיך צו ווי מענשען ווערען אויסגעפרוירען און עופה'לעך ציטערן איבער א שטיקעלע ברויט...

מיר פראגרעסירען: אין צוואנציגסטען יאהר הונדערט — מעשה דראהאביטש; אין צוואנציגסטען יאהר הונדערט — פאגראמען אין ענגלאנד; אין צוואנציגסטען יאהר הונ-דערט און מיר פליהען ווי „מלאכים" אין דער לופטען.

יא, דאס צוואנציגסטע יאהר הונדערט!

און מאנק זיצט און טראכט ווי אזוי ארום פערקלענערט מען די אימיגראציאן קיין קענעדא; און עס טריקענט מאפ-טען דער מח ווי אזוי ארום ווערט מען צוריק חבר מיט פא-גיען; און עס זיצט אונזער „מאמע" ענגלאנד און ווישט איה-רע צניעות ליפעלעך אויף צו קושען זיך מיט ניקאלאיען.

ניינצעהן הונדערט און צוועלף!

און עס שוידערט דאס לייב און די האאר שטעקען ווי צוועקעס און עס קריצען די ציינער און עס לויפט שטורעמ-דיג דאס בלוט אין די אדערען און עס פינקלען ווי מיט פייער די אויגען און יעדער מוסקול איז גרייט צו פלאצען.

ניינצעהן הונדערט און צוועלף!

און קיין טריפאלי האט זיך א שווארצע האנד אריינגע-ריסען און הונדערטע אלטע אראבער ווערען צושטאכען און אין שטיקער צושניטען, און טויזענדע פרויען ווערען געשענ-דעט, און טויזענדע קינדער ווערען צוריסען, און בלוט רינט אין אלע גאסען, און מיט מענשליכען מארך זיינען די שטו-מע גאסען שטיינער בעקלעפט, און מיט מענשליכע גסיסה קולות איז די לופט אנגעפילט, און דער וועה געשריי דער-גרייכט צום לופט באלאן, רייסט דורך די כמארעס און שפאלט די הימלען און צוטראגט זיך איבער דער גאנצער וועלט...

און שטום און טויט איז די וועלט. די צוואנציג הונדער[illegible] יעהריגע געזעלשאפט מאכט זיך כלא ידע, און די ציוויל[illegible] זירטע אייראפא פערשטעקט איהרע אויערען מיט וואט[illegible] און זי זיצט די אלטע חצופה און בעוועגט זיך ניט מיט[illegible] [illegible] גליעד...

צניעות'דיג זיצט זי און חזר'ט צום טויזענדסטען מאל די פערשימעלטע און פאלשע פראזע: „האב ליעב דיין נעק-סטען; גיב איהם די צווייטע באק ווען ער שמייסט דיר די ערשטע!"

א, די היפאקריטין, א, די חצופה'שע, בלויע ליפעלעך פון דער עדעל ערצויגענער מאדאם אייראפא.

מיט קניהען צו דער ערד, מיט פערגלאצטע, גנבה'שע אויגעלעך, מיט פאלשע, פרומע ליפעלעך און מיט היפא-קריטישען שעפטשען צום אלמעכטיגען, האט זי, די אלטע אכזר'טע, מקבל געווען דאס יאהר ניינצעהן הונדערט און צוועלף.

. . .

ניינצעהן הונדערט און צוועלף!

און דער וועלטס חזיר האט זיין שנוק קיין פערסיען אריינגערוקט.

און די כהנים גדולים פון פערסיען ליעגען אויסגע'שחט-ענע; און הונדערטע זקנים ליעגען איבערגע'הרג'עטע; און טוי-זענדע יונגע מיידלעך פל[illegible]קען זיך אוים די האאר פון קאפ פון שאנדע פא[illegible] זייער געראובטע עהרע; און טויזענדע פרוי-[illegible]ען ארשנייידען זייערע בייכער פאר זייערע מענער אין די אוי-[illegible]ען; און טויזענדע מענער ווערען אויפגעהאנגען אויף רוסי-[illegible] תליות אויף דעם פערסישען באדען; און טויזענדע יונגע עופה'לעך ווערען אויף צוויי'ען צוריסען און צופליקט אויף דעם ר[illegible]סיש הוליגאנישען שטיינער...

און עס פליסט בלוט אין די גאסען און עס זיינען אלע שטיינער בעקלעפט מיט'ן מארך פון די בעסטע און עדעל-[illegible] קינדער פון א פאלק וואס האט געוואלט זיין פריי; און

עס טראגט זיך אין דער לופט דאס גסיסה כארכלען פון א פאלק, פון א גאנץ פאלק; און דער וועה יאמער קומט צו צום עראפליין, שניידט דורך די כמארעס, צושפאלט די הימלען און צוטראגט זיך איבער דער גאנצער וועלט..

און עס זיצט דאס בעסטיאלע אייראפא און ווישט איה-רע שפאקילען מיט צניעות, מיט צביעות און מישט די בלע-טער פון דער געשיכטע; זי מישט בלאט פאר בלאט, יאהר נאך יאהר און יעדעס יאהר און יעדעס בלאט איז פול מיט בלוט און פון יעדען מיש הערט זיך א יאמער פון קדושים, הערט זיך א גסיסה כארכלען פון אונשולדיגע קרבנות וואס זיינען אומגעקומען ביים פארטוך פון דער ציוויליזירטער, צניעות'דיגער און מיט אויגען פערגלאצטער אייראפא.

און זי שווייגט די אלטע בעסטיע, ניט נור ביים חורבן קישינעוו, ניט נור ביי עלילת דם אין קיעוו, ניט נור ביי פאגראמען אין אדעס און אין ענגלאנד, ניט נור בעת'ן צא-פען אידישעס בלוט — נור זי שווייגט פערברעכעריש, מכ-זר'יש בעת גאנצע פעלקער קומען אום אין טייכען בלוט...

. . .

1912! מיט פאראד, מיט טרומפייטען האט מען דיך עמפפאנגען; מיט קירכען גלאקען האט מען דיר די טהויערן געעפענט; מיט פאלשע תפילות האט מען צו דיר די אויגען געגלאצט; מיט היפאקריטסטווא און צביעות האט מען דיר שירים געזונגען, מיט בלוט פון זקנים און עופה'לעך האט מען בעת דיין אנקומען זיך דאס הארץ אונטערגעלעהנט.

1912! וויפיעל ערפינדונגען, וויפיעל פראגרעס בוועג-סטו און וויפיעל קרבנות פאדערסטו?

א, פערשאלטען זאלסטו זיין, אויב דו ביסט ניט בעסער פון קיין פארגאנגענער!

רייללוויי סיסטעם פערמאגט זי יעצט אויך פיעלע שיפען אין אנטלאנטיק, פאסיפיק יוי אויך אין די וואסערען אין נארטה אמעריקא.

נאך דער סי פי אר פערנעהמט א וויכטיגען ארט אין קענעדא די גרענד טראנק וועלכע וועט אין גיכען פערמאגען א שטח פון אזעלכע פיער טויזענד מייל, (די סי פי אר פערמאגט א שטח פון קארגע צעהן טויזענד מייל); אויך די סי ען אר (קענעדיען נארטהערן רייללוויי) וועלכע פערמאגט אזא שטח כמעט ווי די גרענד טראנק; די דריטע אייזענבאהן „אינטערקאלאניעל" וועלכע ווערט פערוואלטעט פון דער קענעדער רעגיערונג זעלבסט, איז די קלענסטע, זי פערמאגט בסך הכל קארגע 15 הונדערט מייל און טראגט איין דעם קלענסטען ריוח, עס טרעפט א יאהר וואס ניט נור די רעגיערונג מאכט קיין רוחים ניט ביי דיזער אייזענבאהן נור מען דערלענט נאך צו איהר מזומן געלד.

אויסער דיזע אויבענגערעכענטע קענעדישע אייזענבאהנען איז אויך פאראן די „גרייט נארטהערן ריילוויי" אן אונטערנעהמונג פון אויסלענדישע קאפיטאליסטען.

ווי שוין געזאגט האט קענעדא פיעל מיטגעהאלפען מיט מזומן געלד און מיט לאנד צו אידרע אייזענבאהנען. אבער די לעצטע צייט האט מען אנגעהויבען צו פאדערן אז אויסער די ערד און געלד שטיצע זאל אויך קענעדא „גוט-זאגען" פאר די אייזענבאהן אונטערנעהמער. דיזע נייע פערפליכטונג האט פארלעצטעס יאהר בעטראפען איבער 127 מיליאן דאלאר. (אין דיזער סומע איז די רעגיערונג פערטראטען מיט איבער 52 מיליאן; מאניטאבא מיט קארגע 21 מיליאן, אלבערטא 25 — סעסקעטשעוואן פיי 12, ווערענד אנטעריא איז פערטראטען מיט בלויז איבער 7 מיליאן, קוויבעק — איבער 400 טויזענד, נאווא סקאשיא איבער 5 מיליאן, בריטיש קאלומביא איבער 2 מיליאן און ניובראנזוויק 700 טויזענד דאלאר) א דאנק דעם וועלען זי, גיכען אנפאנגען אויסצוברייטערען און ציהען פארווערטס זייערע ליניעס איינינע אייזענבאהנען.

אזוי צי אנדערש — די קענעדער בעפעלקערונג איז דערוויל פערטראטען אין זייערע אייזענבאהנען מיט 508 און א האלבען מיליאן דאלאר קעש געלד און מיט איבער 55 מיליאן אייקער לאנד. דער וואוקס פון די ליניעס און די פערדיענסטען פון די אייזענבאהנען און זאגאר דאס שטרעבען אויסצוברייטערען און פערלענגערען דעם שטח פון די אייזענבאהנען און צו גרינדען נייע — דאס איז אהן צווייפעל בלויז א דאנק דעם וואס קענעדא האט מקבל געווען די אימיגראנטען מיט אפענע טויערען.

די גרעסטע אייזענבאהנען אין דער וועלט — פראפארציאנאל דער בעפעלקערונג — פערמאגט קענעדא, פראפארציאנעל אבער איהר שטח פערמאגען מיר דעם קלענסטען שטח אייזענבאהן ליניע. קענעדא דארף אלזא שטרעבען צו א גרעסערער בעפעלקערונג, צו קולטיווירען איהרע גרויסע אפענע אונבעפעלקערטע וויסטעס און וועלען זיי נאר בעזעצט ווערען וועלען זיך שוין אהין ציהען די אייזענבאהנען.

און — ווי אין אנפאנג ארטיקעל געזאגט — ווערט דאס שטארקייט, גרויסקייט און רייכקייט פון א לאנד היינט געשאצט נור לויט איהרע אייזענבאהנען...

אין פריהלינג וועט מען איינארדנען אין לאנדאן א באזאר פאר די אויסארבייטונג פון דער קונסט שולע „בצלאל" און פון דער שולע „עוועלינע דע ראטשילד", וועלכע געפינט זיך אין ירושלים. די איינארדנער פונם באזאר זיינען אלע בעוואוסטע מענשען — מאנטעפיארע, גאלדשמיד, לעווי, קאהען און פיעלע אנדערע. און לויט די גרויסע ארבייטונגען, וועלכע מען מאכט פאר'ן באזאר, וועט ער זיין פרעכטיג איינגעארדנעט. מ'האפט דעריבער, אז פאר די ביידע שולען זאל דער באזאר ברענגען פיעל נוצען. דען אויסערדעם וואס ער וועט ברענגען פאר א גוטע רעקלאמע און בעקאנט מאכען דאס לאנדאנער פובליקום מיט די דאזיגע צוויי אידישע אנשטאלטען, וועט מען נאך דארט פערקויפען פיעל אויסגעארבייטע סחורה, און די שולען וועלען קענען איינרעסערען זייער טהעטיגקייט.

נאציאנאל ראדיקאלע אדער נייע פאלקס שולע.

פון א. אסאווסקי.

2.

די אויפגאבען און פאדערונגען וועלכע דאס אידישע פאלק האט געשטעלט צו דער שולע אמאל און יעצט

עס איז אמת אז די אלע פעלקער צווישען וועלכע מיר לעבען יעצט און וועלכע האבען געמאכט, אין פערגלייכען מיט אונז, אזא גוואלדיגען פארשריט אין דער שול פראגע און בעזיצען די אלערליי נידעריגע, מיטעלע און העכערע שולען, טעכנישע און האנדעלס שולען און נאך אנדערע ערציהונגס אנשטאלטען פון וועלכע מיר מיר לייהען אונזער וועלט בילדונג, זיינען נאך געווען וואהרע פראים, דאן ווען מיר האבען שוין אונזערע אקאדעמיען און שולען געהאט.

עס איז אמת אז מיר אלס פאלק זיינען פון גאנץ לאנגע צייטען אלס עם הספר פערוויענט געווען; מיר האבען שטענדיג געלערענט און לערנען אויך יעצט וואהרשיינליך פראפארציאנעל מעהר פון אנדערע. דאס איז זיך טאקע אלץ אמת. נעהמען מיר אבער בעטראכטען דאס ערציהונגס פראבלעם ביי אונז אין פערגלייך מיט אנדערע פעלקער, דאן מוז מען שטוינען פון דעם כאאס, מיש-מאש און הפקרות וועלכער הערשט ביי אונז אויף דיעזען געביעט.

מיר ווייסען בלויז פון דריי מאמענטען אין דער אידישער געשיכטע, ווען מיר האבען די שול ערציהונגס פראגע גענומען ערנסט און געביטען די פראגראמען און פארמען פון למוד אין אנקלאנג מיט די פאדערונגען פון לעבען און צייט:

דער ערשטער מאמענט איז געווען אין דער פריהעסטער עפאכע פון בית שני, אין דער צייט פון די סופרים ווען עזרא האט איינגעזעהן אז אום דאס אידישע פאלק זאל קענען איינהאלטען די ריינקייט פון זיין מאראל, איינהייטען זיין ארגינאליטעט און ניט פערלארען געהן צווישען די ארומיגע פעלקער, מוז עס פערשטעהן זיין תורה און אליין איהרע געזעצע שטודירען און לערנען. די רייד און לעהרען פון די נביאים אום ער זאל בעגרייפען, מוז ער זיי קענען לעזען. און עזרא האט שולען געעפענט און געלערענט דאס פאלק, ער האט זאגאר די אלטע כאלדעאישע בוכשטאבען אויף די יעצטיגע אויסגעביטען, אום דאס פאלק זאל זיי גרינגער קענען לערנען; ער האט איינגעפיהרט פאלקס פארלעזונגען אויף די אפענע מארק פלעצער פאר די אידישע דארפס לייט ארום ירושלים יעדען מאנטאג און דאנערשטאג און איינגעפיהרט שבת גאטעס דיענסטע מיט פארלעזונגען פון דער תורה, אלץ מיט דעם צוועק דאס פאלק מיט זיין תורה און זיינע נביאים בעקענען, און ניט אומזיסט ווערט געזאגט וועגען עזרא, אז תורה וואלט פערגעסען געווארען ביי אידען אויב ער איז נעקומען און עס געלערענט. און מיר האבען געזעהן אז וועהרענד אין דער גאנצער צייט פון בית ראשון, ווען די גאנצע בילדונג איז געווען אין די הענט פון איין קאסטע, די כהנים און לויים, און דאס פאלק אליין איז געבליבען אונוויסענד, האט זיך עס נאך פערשיעדענע פרעמדע געטער געיאגט, עס האט זיך געצויגען אנדערע נאכצואהמען און מיט אנדערע זיך צוזאמענמישען. און די שארפסטע פראטעסטען פון די נביאים האבען דאס פאלק אין דער ריינקייט פון זיין מאראל ניט געקענט איינהאלטען און פערשיעדענע פאלשע נביאים האבען אויף דעם א שליטה געהאט. וועהרענד אין די זעלבע צאהל יאהרען אין דער צייט פון בית שני, ווען דאס פאלק האט שוין שולען און לעהרער געהאט, האט עס די גרעסטע וואונדער בעוויזען. עס האט ארויסגעשטעלט א גאנצע רייהע פון גרויסע געלעהרטע, עס האט בעשאפען דעם סנהדרין און עס האט בעוויזען אין א משך פון קארגע צוויי הונדערט יאהר זיך צו מעסטען מיט די כוחות פון אזא מעכטיגער ציוויליזאציאן ווי די גריכישע און בעזיגען זי סיי גייסטיג און פאליטיש און נאכהער פארטגעזעצט די פערשטארקונג און פערטיעפונג פון זיינע סאציאלע און סאציאלאנישע געזעצע.

דער צווייטער מאמענט איז אין דער צייט פון חורבן בית שני ווען רבי יוחנן בן זכאי, זעהענדיג אז די ווענט פון ירושלים'ער פעסטונגען מוזען פאלען און צוזאמען מיט זיי אויך די אידישע זעלבסטשטענדיגקייט. און ער האט זיך געשראקען פאר דעם גורל פונ'ם יודענטהום ווען דאס פאלק וועט אונטער פרעמדע פעלקער וואנדערען, פון א פרעמדער מאכט רעגיערט ווערען, איז ער אויעס קיין יבנה און דארטען זיין ערשטע אקאדעמיע פאר אידישע וויסענשאפט געגרינדעט.

און ווען אין ירושלים און ארום האט געפלאקערט דער קאמפף, די לופט איז געווען אנגעפילט מיט דעם קלאנג פון די שווערדען, מיט'ן פייף פון די פליהענדע פיילען, מיט די קרעכצען פון די פערוואונדעטע און שטארבענדע, ווען א גאנץ פאלק איז אין זיין בלוט געשוואומען קעמפפענדיג פאר זיין פרייהייט, האט זיך אין יבנה א גאנץ אנדער שטימע געהערט, דארט האט דער ערשטער אידישער פראפעסאר פאר זיינע סטודענטען די געזעצען פון יודענטהום ערקלעהרט און נעגעבען זיי צו פערשטעהן דעם פשט פון דעם נביא'ס ווערטער: „לא בחיל ולא בכח אלא ברוחי".

דער דריטער מאמענט איז ענטשטאנען צוריק מיט איינינע יאהר ווען אין דער אידישער גאס האט זיך געלאזט הערען דער צוויי טויזענד יאהר ערווארטער רוף צו קבוץ גליות צום לאנד פון די אבות, צו דער ארבייט פאר פרייהייט און זעלבסטשטענדיגקייט. ווען די בעסטע זיהן פון פאלק זיינען אין דער אידישער גאס נעקומען מיט זייערע פלאמענדע רעדעס, דעם וועג צו פרייהייט ערקלעהרט און געזוכט דעם שווערען צווייפעל פון פאלק צו צורייסען און נייע האפנונגען אין איהם ערוועקען און זיינען בעגעגנט געווארען מיט פיינערדיגע דראהענדע הענט פון לעבעדיגע מתים, מיט קאלטע פערפרוירענע הערצער, מיט גראשענדיגע מיזעראבעלע נשמה'לעך, מיט פיצינקע השגות'לעך וועלכע האבען בלויז געקענט נדבות געבען, אבער ניט קרבנות ברענגען.

און ווען זיי, די נייע נביאים פון פרייהייט. האבען אין זייער פערצווייפלונג און ערקלעהרונג צו דער ספה נעזוכט, האבען זיי זייערע אויגען צו דער אידישער ערציהונג געווענדעט און אלעס איז זיי געווארען פערשטענדליך. עס איז געווארען פערשטענדליך און קלאהר אז אום דאס פאלק זאל זיך וועלען בעפרייען, מוז עס קענען זיין שפראך, זיין ליטעראטור, וויסען זיינע נביאים און העלדען, פערשטעהן זיין פערגאנגענהייט, פיהלען זיין נעגענווארט און שטרעבען צו א שעהנערער צוקונפט. און זיי האבען חדרים מתוקנים געגרינדעט, און זיי האבען אין א"י גני ילדים געעפענט, א גימנאזיום געשאפען א. ז. וו.

אין דער גאנצער לאנגער צווישענצייט פון רבי יוחנן בן זכאי ביז דעם ענטשטעהן פון ציוניזם איז די ערציהונג אנגעגאנגען מיט איין אלגעמיינעם שאבלאן, מיט איין און דערזעלבער פארמע און מעטהאדע און איז אנגעגאנגען מעהרסטענטהייל אינערציעז (אהן א בעוואוסטזיניגקייט און אהן אן אינערליכער קראפט), האט בלויז אנגענומען צייטענווייז דעם גלגול פון א מין ספארט אדער מאדע און צייטענווייז פון א מצוה זאך פאר וועלכער מען וועט עולם הבא האבען און צו לעצט נאר פון א מין אונאנגענעהמען חוב, וועלכען מ'מוז ערפילען ניט ווילענדיג.

עס שטעלט זיך אונז פאר די אידישע ערציהונג אלס א לייכטער וואגאן אויף רעלסען, וועלכער בעקומענדיג א שטארקען שטויס פון א מעכטיגער קראפט, טראגט ער זיך פאראויס מיט א שנעלקייט גלייך ווי אין איהם זעלבסט וואלט זיין דער כח צום לויפען.

די יעניגע וועלכע האבען דעם ערשטען שטויס ניט געזעהען, נור בלויז בעמערקט ווי דער וואגאן לויפט, דענקען טאקע אז דער וואגאן ווערט געטריבען פון אן אינערליכער קראפט.

נור וואס ווייטער עס לויפט דער וואגאן, אלץ לאנגזאמער ווערט זיין גאנג און דער אמת איז אז ער וועט זיך מוזען אפשטעלען, סיידען ער זאל א צווייטען שטויס בעקומען אדער א קראפט זאל איהם איבערנעהמען און ציהען נאך זיך פאראויס.

רבי יוחנן בן זכאי איז געווען יענע קראפט וועלכע האט דער אידישער ערציהונג יענעם ערשטען שטויס געגעבען. ער האט געהאט פאר זיך איין אויפגאבע צו פערזארגען דאס אידישע פאלק מיט לעהרער און פיהרער און ער האט אין יבנה זיין שולע געגרינדעט.

און ווען די פעסטונגען פון ירושלים זיינען געפאלען, דער בית המקדש פערברענט און חרוב געווארען, דאס פאלק פערטריבען און צוזעעט, ערניעדריגט און געטראמפעט פון די גרויזאמע זיעגער, פערשפאטעט און אויסגעלאכט פון זיינע פיינד, האט נאך א שטראהל פון האפנונג געלויכטען, האט ער זיינע אויגען קיין יבנה געווענדעט און אהין זיינע בעסטע זיהן געשיקט צו לערנען און זיין געלד געגעבען צו אויפהאלטען דעם גייסטיגען צענטער.

און מיר זעהען אז ר' יוחנן האט ניט פערפעהלט אין זיין צוועק, די שולע אין יבנה איז געווארען יענער גייסטיגער צענטער און לייטענדער שטערן פאר די אידען אין גלות אין וועלכען דאס פאלק האט זיך אזוי נעניטיגט און האט נאכהער ארויסגעגעבען פון זיך א גאנצע רייהע נשיאים, ראשי גליותא און אונגעהויערע צאהל תנאים און אמוראים וועלכע האבען אין א משך פון גאנצע דריי הונדערט יאהר ניט אויפגעהערט צו שאפען און בערייכערען דעם אידישען אוצר פון געזעצבונג.

דער ערשטער שטויס איז נאך געווען פריש און דער וואגאן האט זיך נאך געטראגען. מערקווירדיג איז אבער די איראניע פון שיקזאל. רבי יוחנן און זיינע נאכפאלגער האבען מיט זייער שאפען אין זיינען געהאט דאס פאלק, וועלכעס איז שוין געווען אין גלות און וועלכעס האט שוין אין א פרעמדער שפראך גערעדט. און זיי האבען זייערע ווערק אין דעם פאלקס שפראכע געשריבען. צו דער צייט אבער ווען דער תלמוד איז שוין פערענדיגט געווען, האט דאס פאלק ניט אויף איין שפראך, נור אויף צעהנדליגע פערשיעדענע שפראכען גערעדט. און ווען דער לעצטער אמט פון ריש גליותא איז געפאלען און צוזאמען מיט איהם אויך די שולען אין סורא און פומבדיתא און די תלמידים פון די לעצטע האבען זיך איבער דער וועלט צושפרייט, פאנאנדערטראגענדיג מיט זיך דעם פערענדיגטען תלמוד, האבען זיי איהם שוין אין פערשיעדענע שפראכען בעדארפט פערטייטשען און לערנען.

דאס פאלק אין גלות האט נעהמט אויף מיט אפענע ארמס די תלמידים פון סורא ופומבדיתא, זא אויך דעם תלמוד. מען גיט זיי אפ גרויס כבוד און זיי ווערען די מנהיגים און רבנים פון די קהילות, זיי גרינדען איבעראל ישיבות צו לערנען דעם תלמוד און דורך פערשיעדענע מיטלען ווערט איינגעפלאנצט ביים פאלק ליעבע צו לערנען און אכטונג און עהרען געפיהל צום תלמיד חכם און פעראכטונג צום עם הארץ, צום אונוויסענדען.

און דאס פאלק אין זיין גרעסטער טהייל פאנגט אן צו לערנען. עס ווערט א מאדע צו קענען לערנען, צו האבען קינדער וואויל לערנער, קויפען איידעמס תלמידי חכמים. און פון מאדע ביז ספארט איז בלויז איין שפאן. און דאס פאלק האט דעם שפאן געמהאן. ווי אין יעדען ספארט ווערען טשעמפיאנען פון אלערליי ראנגען געשאפען וועמען מען גיט גרויס כבוד אפ, וועמענס נעמען עס צוטראגען זיך איבער דער וועלט, און דאס צופלאקערט נאך מעהר דעם חשק צו לערנען, אום א גרויסער עילוי [טשעמפיאן] ווערען.

דאס פאלק האנדעלט טאקע מיט דיאמאנטען און פערעל, מיט בשמים און זיידענס, מיט טעפיכער און עלפאנט ביין, מיט בראנפען און דיאגענט, עס ווערט א פערמיטלער צווישען פאלק און פאלק, צווישען לאנד און לאנד. עס וואנדערט פון איין לאנד צום צווייטען ביים זיין שפראך, זיינע פרנסות, זיין ארט לעבען, זאגאר זיינע קליידער. לערנען לערענט עס אבער די געזעצע פון תרומה ומעשר, פון שכחה ופאה.

פון שור שננח און ביצה שנולדה...

עס איז געווען ביזן העכסטען גראד אונגאטירליך און ווי פאר יעדער פערגוואלדונג פון דער נאטור האבען מיר אויך טהייער, זעהר טהייער בעצאהלט. אונזער ערציהונג ניט האבענדיג קיין אינערליכע קראפט אין זיך, קיין צוועק אין לעבען און ניט זייענדיג צוגעפאסט צו די פאסענדע אומשטענדען, האט געמוזט געהן ריקווערטס, דער וואגאן האט אנגעפאנגען צו פערלירען זיין שנעלקייט און זיין גאנג ווערט לאנגזאמער מיט יעדער סעקונדע.

מיר האבען אנגעפאנגען מיט א מרכז רוחני אין יבנה, מיט א סנהדרין אין אושא, מיט א נשיא און ריש גלותא און מיר האלטען יעצט ביי א פעדלער מלמד מיט'ן סידור און טייטעל אונטער'ן ארם וועלכער לערענט: „דהיס איז אלף, סיי אלף". פון איין איינציגער אקאדעמיע זיינען מיר איבערגעגאנגען צו ישיבות, פון ישיבות צו בתי מדרשים. מיר האבען זיך אנגעפאנגען צו בעגנוגענען מיט חדרים און האלטען יעצט ביי א פראגראם: „זאל ער כאטש קענען דאוונען". אנדערע פאדערען כאטש נור קדיש קענען און אין בעסטען פאל אן אויסגע'חזר'טען „מפטיר" מיט א דרשה ווי א פאפוגאי.

די טרויעריגע רעזולטאטען פון אזא ערציהונג און וואס עס איז צו טהאן, איז די טהעמא פון דעם דריטען פונקט פון אונזער בעהאנדלונג.

סינגל טעקס.

פון יעקב ריטשמאן.

צווייטעס ארטיקעל

דירעקטע און אונדירעקטע טעקסעס.

יעדעס לאנד פונקט ווי אירגענד וועלכע פריוואט אונטערנעהמונג האט זיך איהרע הוצאות און הכנסות. די הכנסות ווערען געוועהנליך אריינגעבראכט אין דער רעגירונגס אדער לאנדס קאסע אין דער פארמע פון טעקסעס. עס גיבען צווייערליי פארמען פון טעקסעס: דירעקטע און אונדירעקטע. די דירעקטע טעקסעס זיינען די וועלכע ווערען ארויפגעלעגט אויף יעדען פרט, יעדען איינצעלנעם און ווערען איינגעמאהנט פון יעדען אלס אזעלכען. די אונדירעקטע טעקסעס זיינען די וועלכע ווערען ארויפגעלעגט אויף פערשידענע פראדוקטען פון מענשליכען געברויך ווי צום פ. ש. אין אוסלאנד דער טעקס אויף טאבאק, זאלץ א. ד. ג. עס איז זעהר לייכט צו פערשטעהן אז דער דירעקטער טעקס איז מעהר בערעכטיגט ווי דער אונדירעקטער, ווארום אין דער צייט ווען דער דירעקטער טעקס פאלט אויף יעדען איינעם וועלכער בענעפיטירט פון לאנד און מוז אלזא אויך ביישטייערן פאר דיעזען בענעפיט, אין דער זעלבער צייט בעריהרט דער אונדירעקטער טעקס זעהר ווייניג די פערזאנען וועלכע זיינען בעשעפטיגט אין מאנופעקטשורען אט די פראדוקטען אויף וועלכע דער טעקס איז ארויפגעלעגט, ווייל דער מאנופעקטשורער רעכענט געוועהנליך ארויף דעם טעקס אויף דעם פרייז פונ'ם פאבריצירטען ארטיקעל; דער טעקס צוזאמען מיט'ן געוועהנליכען פערדיענסט פונ'ם מאנופעקטשורער שטעלען צוזאמען דעם האלסייל פרייז פונ'ם ארטיקעל. דער האלסיילער רעכענט צו דעם צו זיין פראפיט און פערקויפט עס צום ריטיילער, דער ריטיילער רעכענט צו זיין פראפיט און פערקויפט עס צום פערברויכער, אזוי דאס ניט דער מאנופעקטשורער, ניט דער האלסיילער און ניט דער ריטיילער טראגען די משא פונ'ם טעקס וואס איז ארויפגעווארפען אויף דעם ארטיקעל, זאנדערען די גרויסע מאסע פערברויכער, ד. ה. דאס גאנצע פאלק.

נאך מעהר אונדירעקטער טעקס קאסט דעם ריכטיגען טעקס צאהלער, ד. ה. די קאנסומירענדע מאסע, פיעל מעהר ווי עס קומט אריין אין דער רעגירונגס טרעזשורי. לאמיר נעהמען צ. פ. ש. אזא פאקט: א טעקס, לאמיר זאגען א טעקס פון הונדערט דאלאר ווערט ארויפגעלעגט אויף די מאנופעקטור פון א געוויסע סומע שיך. דאן צוזאמען מיט די געוועהנליכע 10 פראצענט פראפיט וואס דער מאנופעקטשורער שטעלט אפ פאר זיך, וועט דער טעקס אויף דער אנגעגעבענער סומע שיך קאסטען דעם האלסיילער שוין 110 דאלאר אנשטאט 100. מיט א פראפיט פון 10 פראצענט פאר דעם האלסיילער וועט עס דעם ריטיילער קאסטען 121 דאלאר. און מיט 20 פראצענט פראפיט פאר'ן ריטיילער וועט עס דעם קאנסומירער [פערברויכער] קאסטען 145 דאלאר. אויף אזא מין אופן צאהלט דער קויפער פון שיך מיט 45 פראצענט מעהר ווי די רעגירונג בעקומט אלס טעקס.

פון דעם אלעס וואס מיר האבען דא געזאגט ווערט זעלבסטפערשטענדליך הענרי דזשארדזשעס ריכטיגע דעפינאציאן פון דירעקטע און אונדירעקטע טעקס, נעמליך: דירעקטער טעקס איז אזעלכער וועלכער קען ניט אריבערגעטראגען ווערען פון איין פערזאן אויף א צווייטע, וועהרענד אונדירעקטער טעקס איז אזעלכער וועלכער קאן יא איבערגעטראגען ווערען פון איין פערזאן אויף א צווייטע.

דירעקטער טעקס ווערט צוטהיילט אויף צוויי פערשיעדענע קאטעגאריען: 1) טעקסעס וועלכע ווערען ארויפגעלעגט אויף די בירגער לויט פראפארציאן פון זייער מעגליכקייט צו צאהלען און 2) טעקסעס וועלכע ווערען ארויפגעלעגט אויף די בירגער נאך די פראפארציאן פונ'ם בענעפיט וואס דער טעקס-צאהלער בעקומט פון דער געזעלשאפט. איינקונפט טעקסעס, ביזנעס טעקסעס, טעקסעס אויף בילדינגס און אימפרואוומענטס, דאס זיינען פון דער ערשטער קאטעגאריע — איבערהויפט איז עס איינקונפט טעקס. ד. ה. דער טעקס וואס ווערט ארויפגעלעגט אויף ירושות, מציאות א. ד. ג. טעקס אויף לאנד ווערטה — דאס איז די איינציגע וויכטיגע פארמע פון דער צווייטער קאטעגאריע. זעלבסטפערשטענדליך דאס די צווייטע קאטעגאריע איז די איינציגע מאראליש בערעכטיגטע פארמע פון טעקסיישאן. אין אמת'ן קוקט עס דען ניט אויס ווי לעגאליזירטע רויבעריי נעהמען און טעקסען א בירגער נור דערפאר ווייל ער איז פערמעגליכער פון א צווייטען ניט אכטענדיג אויף דעם פון וואנען דיעזע פער-

(שלוס אויף זייטע 6)

אוים מיט די שוואכע טרובעס און סטענדס

ענדליך אפערען מיר אייך די קאלומביא

HORNLESS

נור וואס ארויסגעקומען.
זייט אפ-טו-דייט.

ליריק $39.80

ענטהאלט 3 דאבל רעקארדס [15 סילעקשאנס] נאך אייער גוסט. $7.80 קעש און $4.00 מאנאטליך.

מיט א שטארקען דאבל ספרינג מאטאר, קלינגט אב די טענער, א צעהן אינטש טורן טייבל, דינסטע טענער ארם און די לעצטע וואטש קיים. העלע צוזאמענבונד, פערלירט ניט קיין פארטס

$29.00, $58.00, $80.00 א. ז. וו.

קליינע אויסצאהלונגען, צופריעדענהייט גאראנטירט.

נארדיקא, באנשי, מערי גארדען, עליס נעלסאן, קובעליק, קאוואלעריע, ביזפאם א. ד. ג. זינגען און שפיעלען נור פאר „דיסק" קאלומביא גראמאפאן.

די „דיסק" סטייל איז די בעסטע. פון יעדע טויזענד מאשינען וואס מיר האבען לעצטען יאהר פערקויפט זיינען 934 געווען די „דיסק" סטייל און פון זיי 887 פון קאלומביא דיסק.

זייט זיכער צו ס'איז א קאלומביא

אידישע און אנדערע דאבל דיסק רעקארדס, 2 פערשיעדענע סילעקשאנס 85 סענט. איינמאל פרובט די נייע קאלומביא רעקארדס און איהר וועט מעהר קיין אנדערע קויפען. דוועראהאפ, פיינער מאן מיט גאלד געברייטשט. 2 מינוטענדיג 19 ס., 4 מינוט. 35 ס. מיר האבען סעקאנד הענד מאשינעס צו באַרגיין פרייזעס. אלטע מאשינעס נעהמען מיר אן אין געל. פערציג סטיילס פיאנאס; 30,000 רעקארדס.

WINNIPEG PIANO CO.

295 פארטיידזש עוו. וויניפעג, מאנ.
נעקסט צו פעירוועטהערס.

WINNIPEG COAL CO. **834 MAIN STREET**

קאהלען און קאק. ריינע קאהלען, פולע וואג.

81 PHONE ST. JOHN 500

ווען איהר ווילט גוט בעהאנדעלט ווערען ביי עדעמס קוילען

D.E. ADAMS COMPANY COAL LIMITED WINNIPEG MANITOBA

HEAD OFFICE PHONES GARRY 740 & 741

13—5 דערמאהנט דעם „קענעדער איד".

North End Realty Co.

I. Cooperstock & A. Avrin, Prop.

איידער איהר קויפט א הויז לוינט זיך אייך צו וויסען פריהער אונזערע בארגיינס אין הייזער און אין לאטס. מיר האבען א גרויסען אויסוואהל פון אלערליי פראפערטיס, וואונדערבארע בארגיינס. 1311]

482 SELKIRK AVE. PHONE ST. JOHNS 1354

NORTHERN CROWN BANK

הויפט אפיס אין וויניפעג

מזומן קאפיטאל $2.200.000

גוט שטעהענדער ס"ה $17.000.000

יעדער דארף האבען א סייווינג אקאונט! איהר קענט עפענען א סייווינג אקאונט מיט 1 דאלאר. עסקא ווערט צוגערעכענט האלב יעהרליך

פרעזידענט: סיר ד. ה. מאקמיללאן

דזשענעראל מענעדזשער: ראבערט קאמפבעלל

דירעקטאר: האנ. ד. ס. קאמעראן, לייטנ. גאוו. אף מאניטאבא.

בראנטש --- קארנער סעלקירק אווע. און מיין סט.

ו. ס. ריטשארדסאן, מענעדזשער.

ספעשיל נאטיס צו שניידערס און פאריערס

איך האב גראדע ערהאלטען מיין פאל סטאק אין פערזיאן לאמסקינס און אטטערס. די לאמס אימפארטיר איך זעלבסט דירעקט פון יוראפ און זיינען שעהנע סחורה און ביים גלייכען פרייז די אטטערס האב איך אין נאטירליכע קאלארס און אויך געבלענדעט אויף פערשיעדענע פרייזען. קומט גלייך און קלויבט וואס איהר בריכט.

R. S. ROBINSON, 171 JAMES STREET — IMPORTER AND EXPORTER OF RAW AND DRESSED FURS — PHONE MAIN 2311

אין אלד קאנטרי

שיפסקארטען אויף אלע הויפט ליינס. ספעשיל עקסקורשענס.

מיר האבען אלערליי אויסלענדישע געלדער. מיר האבען די בעסטע ארענדזשמענטס צו שיקען אייער פריינד געלד אין אלד קאנטרי. אין אונזער אפיס קענט איהר רעדען אויף אייער שפראך. טעלעפאנירט אדער שרייבט. יעדער בריעף ווערט פינקטליך אטענדעט. אפען שבת און שבת אבענד פון 7 ביז 9 אוהר.

TRENHOLME & TYMCHORAK

856 מיין סטריט פהאן סט. דזשאן 427

בענקערס, בראקערס, אינשורענס און שיפס קארטען אגענטען. מארטגיידזשעס און לאאנס.

ווילט איהר אייער פערד זאל האבען די ווערטה ווי א פרינץ זיך רופען, דאן זאלט איהר קויפען אין דער נארטה וועסט הארנעס שאפ און גוטע הארנעס געפען א כאפ, אייער פערד וועט דאן אויסזעהן גרויסארטיג און שעהן.

The North West Harness Shop 73 דערבי סט. י. בעקער, פראפ.

עסט

שיקאגא'ר סמוק פלייש, קארנביעף און צונגען. פרישע וויניעס, געסמוקטע סעמין, לייכטע לאנטשעס, פרוכט און סאדא וואסער.

ס. מארגאליס

13—4

260 דאפרין עווניו, (מיניוקס האל).

ב. טשערניאק איז מודיע אלע זיינע קונים, אז אויך היינטיגס יאהר וועט ער פערקויפען גוטע, זויבערע און כשר'ע מצה ווי פאר א יאהרען צו בילינגסטע פרייזען. אויך קומט מיר אן מצות פון די [illegible] 262 סעלקירק עוו.

אלע אידען פון וויניפעג דארפען עס וויסען אז דער ארעסער בארבער א. כ א ר א ך האט געמופט פון 909 מיין סט. אין א שעהנערען און גרעסערען פלאץ 875 מיין סטריט, קאר. יוקליד עוו.

AMUSEMENTS.

The Walker CANADA'S FINEST THEATRE

פהאן גערי 2520

פרייטאג און שבת און שבת מאטינע

וויט עדזשד טולס

נעקסטע וואך דאס בעריהמטע שטיק

„דיער אלד בילי".

געשפיעלט פון אן ענגלישע קאמפאני.

אב. $1.50—25 ס., מאט. $1—25 ס.

WINNIPEG

די היים פון די פראמינענטע ארטיסטען

היינט און מארגען:

פיערי דהי פליינס.

נעקסטע וואך:

„דהי טויורד דיגרי"

אב. 15 ביז 50 סענט.

מאט. מאנ., דינסטאג, דאנ. און שבת בעסטע סיטס 25 סענט.

Empress PORTAGE AVE. EAST DIRECTION SULLIVAN & CONSIDINE WHERE EVERYBODY GOES

פון מאנטאג, 22טען יאנואר

טשארלס לאווענבערג בעוואוסטער מיוזיקאל ארטיסט.

ליפעמי רעוויו אין א פראכטפאלען נומער.

אנא העלד, עווא טאגווי, מאד דאס קאלווי, מאנטגאמערי און סטאן פון יעדען צו ביסלעך

שערידאן און סלאן זינגער קאמעדיאנס

מאצעטא און קאמפאני ענגלאנדס גרעסטע דזשאגלער.

פאול האנארד און קאמפאני און קארל ראנדאל.

בילדער און מארשאלס ארקעסטער.

מאטינע טעגליך, 10, 15 און 25 סענט. 2 מאל אב. 10, 20, 25 און 35 סענט, סיטס בעשטעלט מיין 2030

Grand THEATRE.

די וואך פון 15טען יאנואר אונזער פראמינענט סטאק קאמפאני אין א פראכטפאל שעהנער פליי

די עלעווענט האור

מאטינע 10 און 20 סענט.

דינסטאג, דאנערשטאג און שבת אבענד 10 — 20 — 30 — 50 סענט.

BIJOU THEATRE.

היינט און אלע טאג ערשטער גאנג פון פאטא פלעיס

פראגראם ווערט געביטען מאנטאג מיטוואך און פרייטאג. שעהנע סאנגס ווערט געגעבען. א ריכטיגער טהעאטער וועלכער גיט א ריכטיגע שאו.

ROYAL THEATRE

הויכע קלאס בילדער און נייעסטע סאנגס פראגראם געביטען 3 מאל א וואך

ELITE THEATRE

קאר. פארטיידזש און סמיטה הויכע קלאס בילדער. 2613) פראגראם געביטען 3 מאל א וואך.

פאטראנייזט אונזערע אדווערט.

באלל, באזאר און סאפער.

דעם 27טען פעברואר וועט אין מיניוקס האל, דאפרין עווניו, געגעבען ווערען פון דער רומעניען קאנגרעגיישאן בית אברהם דער יעהרליכער באל, באזאר און סאפער. דאס איז דער 7טער יעהרליכער באל און יעדער וואס האט אנטהייל גענומען אין די פאריגע באלער וועט וויסען וואס ער האט צו ערווארטען היינטיגס יאהר. טיקעטס שוין צו בעקומען ביי אלע מעמבערס פון קאנגרעגיישאן. פרייז 75 סענט קאפעל און 50 סענט סינגעל.

נ. ב. ווער עס וויל מיט עפעס ביישטייערן צום באזאר איז געבעטען צו ברענגען די זאכען צום פרעזידענט פון דער קאנגרעגיישאן מר. מ. טרילער.

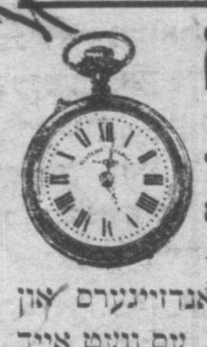

נ. טשערניאק וואטשמייקער און דזשולערער

האט אימפארטירט א גרויסען סטאק פון פערשיעדענע דזשולערי, וואנדזיינערס און פאקעט זייגערס. קומט, עס וועט אייך לוינען צו זעהן אונזער נייען סטאק.

876 מיין סטריט.

פיר גוטע שניידער ארבייט ווענדעט זיך

302 נאטער דיים עוו. פהאן גערי 1306

מצה של פסח

קומט און איבערציינגט אייך ווי עס ווערט געמאכט ריינע, זויבערע מצה, זעהט מיט אייערע אויגען וועגען כשרות בהשגחת הרב דפה. די 10 טויזענד דאלאר מאשינען ארבייטען פראכטפאל

מאקאראנעס און פאטיטא מעהל קריגט איהר ביי מיר.

N. SEGAL

610 DUFFERIN AVE. Winnipeg.

BUSTER BROWN CLOTHING CO.

Brofstein & Clark, Props.

מאנופעקטשורערס פון האלסייל קלאדינג פון די בילינגסטע צו די בעסטע. ספעשיליסטס פון יוטס, בויס און קינדער פיין קלאדינג און מענער פענטס. דזשאבערס, האלסיילערס, ריטיילערס און פעדלערס וועלען מאכען געלד.

895 Main Street.

הויז מעביל אויספערקויפט.

מר. מ. איטקין פון 529 מאניטאבא עווניו פערקויפט אויס זיין הויז פארניטשור און קיטשען זאכען. אורזאכע —ארויספאהרען פון וויניפעג. אויך גיט ער איבער זיין בארבער שאפ אין 490 סעלקירק עווניו.

צו יעדער צייט קריגט איהר ביי מיר ספרים, טליתים, אויך ביכער אויף פראקאט.

יונה זלאטניקאוו

41 558 מאניטאבא עווניו

א פראקטישער בוק־קיפער זוכט שטונדען ארבייט. זיך פרעגען ביי

י. שולמאן, 475 פלארא עווניו

בוק-קיפער וויל האבען שטונדן ארבייט

32 האט א דיפלאם.

D. GENOFF, 605 Pritchard Avenue

Northern Wine Co.

215 מארקעט סט. אקעגען סיטי האל.

פהאן גערי 2187

פ. דרוקסמאן, לעווין און טאבאיעס, פראפרייטארס.

האבען אויסגעפיקסט איינע פון די שעהנסטע און בעסטע ליקער סטארס. אלע סארטען ויינען, שנאפסען און ביר תמיד אין סטאק. בעסטע קוואליטעט. מעסיגסטע פרייזען. ספעשיל פרייז פיר שמחות. ארדערס פינקטליך [illegible]

$1,000,000 געסייווט.

איהר זאגט אז איהר דארפט עס ניט. מיר קענען בעווייזען אז יא, דען ביי נוצען

סיוויק עלעקטריק לייהט

קענט איהר טהיילען אין די מיליאן דאלאר פראפיט.

היינט לאזט אונז ארראנזשירען אייער לייהט און פאוער, ווייל געזיינטיג וועט איהר דערפון פערדיענען.

שטאדטישע לייט און פאוער דעפארטמענט

דזשיימס ג. ראססמאן, דזשענעראל מענעדזשער.

54 קינג סטריט פהאן גערי 1800

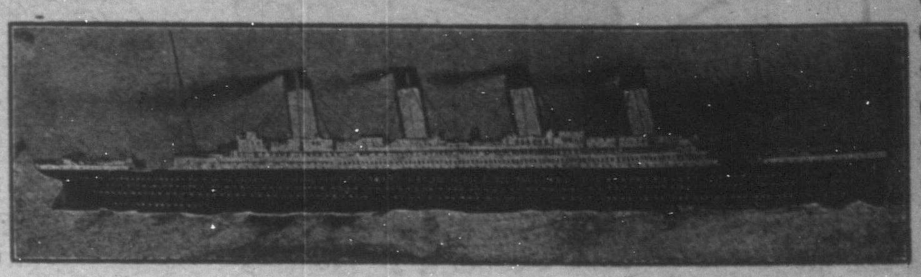

ווען איהר שיקט געלד קיין רוסלאנד, ווילט איהר דאך אז דאס געלד זאל גיך אנקומען, אויך ווילט איהר וויסען ווען אייערע פריינד האבען דאס געלד אבגענומען.

מיר קענען יעצט אנאנסירען אז מיר האבען געמאכט אן ארענדזשמענט מיט די רוסישע פאסטען זיי זאלען אונז צושיקען דירעקט קיין וויניפעג

רעסיטס פון יעדער „פערעוואד"

און איהר קענט קומען אין אונזער אפיס און זיך איבערציינגען אז אונזער סיסטעם צו שיקען געלד איז די בעסטע אין שטאדט.

פערגעסט ניט אז מיר פערקויפען שיפסקארטען אויף די בעסטע ליינס מיט גובערנאטארסקע פעסער.

מאקס האפמאן 805 מיין סט. פהאן סט. דזשאן 273

כ'האב ליעב דעם טויט.

(געווידמעט דעם אנדענקען פון מיין חבר נח פעלדמאן).

כ'האב ליעב דעם טוידט — ער האט געקוסט
די ליפען זיינס צום לעצטען מאל,
ווען ס'האט געטריפט זיין לעצטעס בלוט,
וואס האט געקאכט, געקאכט אמאל.

כ'האב ליעב דעם טוידט — ער וואהנט אין טהאל,
וואו קומען ווינען פיעלע מאל
וועט די, וואס ער האט שטארק געליעבט,
פון טויזענד מיידלעך אויסערוועהלט,
די הייסע קוסען איהר געשענקט,
[illegible] זיין הארץ געליעבט, געבענקט.
[illegible] ווינען פיעל,
וואס בייזער לעבען, האסט דעם ציעל
פאר דיינע קוילען ס'הארץ געמאכט...
אך, וויינען וועט זי טאג ווי נאכט!

כ'האב ליעב דעם טוידט — ער וועט אמאל
אויך מיך פערשלעפען אין דעם טהאל,
וואו ס'ליגט מיין פריינד, מיין לעבענס פריינד;
איך ווייס ניט ווען — נאך אפשר היינט!...

א. ל. באראן.

סינגעל טעקס.

(שלוס פון פיידזש 5).

מעגליכקייט האט זיך גענומען? און אט קומען מיר צום ריכטיגען פונקט.

אלזא וואס איז אזוינס „סינגעל טעקס"?

די מאטא פון סינגעל טעקס איז: „פערניכטען אלע סארטען טעקס אויסער די פון „לאנד־ווערטה". מיר האבען אונטערגעשטריכען דאס ווארט „ווערטה" און מיט א כיון. ניט די לאנד אין אלגעמיין ווערט געטעקסט אונטער סינגעל טעקס, זאנדערן די ווערטה פון לאנד און ניט די אימפרואוומענטס אויפ'ן לאנד, זאנדערן דער געגענד פון לאנד. אונטער סינגעל טעקס זיינען אלע קלאסען פון געזעלשאפט, מאנופעקטשורערס, קויפלייט, באנקירען, פראפעסיאנעלע לייטע, קלויערקס, מעכאניקער, פארמערס, פארם הענד אדער אירגענד וועלכע אנדערע ארבייטער קלאסען — דיזי אלע אלס אזעלכע זיינען פריי פון טעקסעס. בלויז אלס מענשען וואס בעזיצען לאנד וועלען זיי זיין געטעקסט; די טעקס איז אין פראפארציאן ניט מיט דעם שטח פון דער ערד אדער די אימפרואוומענטס אויף איהר, נור נאך די פראפארציאן פון איהר ווערטה. אזוי דאס דער פארמער וועלכער בעזיצט 160 אקער לאנד וואס בעטרעפען פילייכט קיין איין פראצענט פון דער ווערטה פון איין פוס ערד אויפ'ן קארנער פארטיידזש עווע. און מיין סטריט וועט טעקסירט ווערען פיעל וועניגער ווי דער בעזיצער פון 1 פוס אויף יענעם קארנער. דא ווערט געטעקסט דער בעזיצער פון יענעם קארנער ניט נאך זיין פערמעגליכקייט זאנדערן נאך דעם בענעפיט וואס ער האט פון דער געזעלשאפט, דאס הייסט

אלזא אז ניט די ווערטה פון בילדינג אויף יענעם קארנער ווערט געטעקסט אונטער דער סיסטעם פון סינגעל טעקס, זאנדערן די ווערטה פונ'ם קארנער זעלבסט ווי עס וואלט אויף איהם קיין בילדינג געווען. און ווער האט געמאכט יענעם קארנער אזוי ווערטהפול אויב ניט די גאנצע מאסע מענשען וועלכע זיינען געקומען אהער און פערוואנדעלט דיזע ווילדערנעס אין א גלארייכע, בליהענדע שטאדט? אלזא די ווערטה פון יענעם קארנער איז ניט א דאנק דער ענערגיע, דעם אונטערנעהמונגס גייסט אדער אויסערגעוועהנליכע פעהיגקייט פונ'ם בעזיצער פון יענעם שטיק ערד, זאנדערן א דאנק דער מאסע מענשען וועלכע האבען קאלעקטיוו אויפגעבילדעט דיזע שטאדט, דורך זייער מיה און קאלעקטיווע ארבייט, דעריבער געהער מיט רעכט דיזע ווערטה צו דיזער מאסע.

אויספיהרליכער וועגען דיזען ענין אין נעקסטען, און לעצטען, ארטיקעל.

די עלטסטע שוהל זאל ניט פערקויפט ווערען.

ווי עס ציינט ווילען די ציוניסטען ווי אם שנעלסטען לויז ווערען פון זייער מקום קדוש און דאס איז זייער קאנגרעגיישאן בני ישראל שוהל. זיי האבען זיך געמאכט יד אחת און ווילען ניט געבען א סענט, זי מוז דערום פערקויפט ווערען ביי אקשען סייל שבת פ' בא 27טען יאנואר. עס איז אבער צו האפען דאס די עלטסטע בעלי בתים פון וויניפעג וועלען ניט דערלאזען דאס די עלטסטע שוהל פון וויניפעג זאל איבערגעגעבען ווערען אין שלעכטע הענד

מיט אכטונג

א. שוואה[illegible]